

ἩΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἕκτος

Συνδρομὴ ἑτησίως: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 8.

8 Σεπτεμβρίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Σεβασμιώτατε Ἱεράρχα καὶ Πάτερπολυπόθητε!

Μέλλων ἀπαντᾶν πρὸς τὴν προτέραν ἔλαβον καὶ τὴν ἀπὸ 27 Μαρτίου σεβασμίαν ὑμῶν ἐπιστολήν· οὕτως ὁ γηραλέος ἄνθρωπος προλαμβάνεται πάντοτε ὑπὸ τῆς ἀκαμάτου καὶ δραστηρίου μεγαλεπήβολίας. Δοξάζω τὸν Κύριον διὰ τὰ εὐαγγέλια τῆς εὐκταιοτάτης τῆ Ἐκκλησίας καὶ θεοδωρήτου ὑμῶν ὑγείας. Ὑγιαίνω καὶ γὰρ διὰ τῶν ἁγίων ὑμῶν εὐχῶν μετὰ τῶν περὶ ἐμὲ καὶ τοῦ φίλου ἐξαδέλφου, οἵτινες συνάμα πάντες μετ' ἐμοῦ καταφιλοῦσιν ἐγκαρδίῳ πόθῳ τὴν θνητὸν ὑμῶν δεξιάν. Οὐδῶλας ἀμφιβάλλω ὅτι διάγετε ἐν εἰρήνῃ ὡς Θεῶ συνόντες καὶ ταῖς ἱερατικῆς ἀναγκάσεσιν ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ τιθέμενοι», τὸ τοῦ Παλμωδοῦ, καὶ θεωροῦντες ἄνωθεν τὴν βέουσαν τοῦ βίου πάροδον, πάντα παρασύρουσαν ὅσα μὴ ἐν τῇ μονίμῳ καὶ στερεῇ τῆς ἐνκρέτου πίστεως πέτρα ἐπωκοδόμηται. Πόσον ἐπεθύμησα τὴν ἱεράν σου θέαν, πάτερ ἰλαρώτατε, καὶ τὴν γλυκυτάτην προσλαλίαν! ἀλλὰ τὰ ὄρη τὰς Κουουρίας ἀπέχουσι μακράν. Ἐκ τῶν ἐφημερίδων μαυθάνετε τὰ καθ' ἡμᾶς. Εἰς τὸν Αἰῶνα ἴδετε καὶ τὸν εἰς τὸν μακαρίτην Κολοκοτρώνην ἐπιτάφιον, περὶ οὗ τοσοῦτον φιλικῶς καὶ φιλανθρώπως ἐκρίνατε. Λάβετε μετὰ τῆς παρούσης μου καὶ ἀντίτυπον τοῦ λόγου χωριστὸν, ἵνα μὲν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ παρ' ὑμῖν, μνήμης χάριν. Χθὲς ἐξεφωνήθη καὶ ἕτερος εἰς τὸν αἰοίδιμον Σελλασίας, μεταστάντα πρὸς τὰς αἰωνίους μονάς. Ἀπέκειτο καὶ τοῦτο τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' οὕτως ἔδοξε τῷ Κυρίῳ, τὰ πάντα ποιοῦντι καὶ οἰκονομοῦντι κατὰ τὴν ἄβυσσον τῶν θεῶν αὐτοῦ κριμάτων, περὶ ὧν εἶπεν ὁ προφήτης «ἀπὸ τῶν κριμάτων σου συναροσθήτην.»

Ἡ ἀνοιξίς παρ' ἡμῖν ἦλθε ψυχρά, καὶ πολὺ μᾶλλον, ὡς νομίζω, παρ' ὑμῖν, ὡς ὁρεινοτέροις. Οὐδὲν ἐντεῦθεν νεώτερον· καὶ τὰ παλαιὰ πεπαλιώταται. Ζητῶ καὶ αἰθίς καὶ πολλὰκις τὰς θεο-

πειθεῖς ὑμῶν εὐχάς, καὶ μένω διὰ βίου

Τῆς ὑμετέρας Σεβασμιωτάτης πανιερότητας
τῆ κατ' Ἀπριλ. αὐριγ', Γιός ἐν Χ^ο καὶ δούλος ταπεινός
ἐξ Ἀθηνῶν.
Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ.

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΤ

Ἐκ τῶν τοῦ Καρόλου Δίκενς.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Ποῦ ἐγεννήθη ὁ Ὀλιβερ Τουίστ καὶ τί συνέβη κατὰ τὴν γέννησίν του.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων δημοσίων οἰκοδομημάτων ἡ πόλις Μάντρουκ ἐγκαυχᾶται, ὡς πᾶσαι αἱ ἀγγλικαὶ πόλεις μικραὶ καὶ μεγάλαι, καὶ διὰ τὸ πτωχοκομεῖον αὐτῆς. Ἐν τούτῳ ἡμέραν τινά, ἦν περιττὸν διὰ τὸν ἀναγκώστην θεωρῶ νὰ προσδιορίσω μετ' ἀκριβείας, ἐγεννήθη ὁ Ὀλιβερ Τουίστ.

Ὁ χειρουργὸς τῶν πτωχῶν τῆς ἐνορίας εἶχεν εἰσαγάγει αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τῶν μόχθων καὶ βασάνων, ἀλλ' ἐπὶ πολὺ ἀμφίβολον διετέλει ἂν ἤθελεν ἐπιζήσει ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ λάβῃ ὄνομα οἰονδήποτε· ἐὰν ἀπέθνησκε τότε, πιθανότατον εἶναι ὅτι ἡ ἱστορία αὐτοῦ οὐδέποτε θὰ ἐβλεπε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἢ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, θὰ ἐκέκτητο τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τύπος συντομωπάτης καὶ ἀκριβεστάτης βιογραφίας, ἧς ὅμοιαν οὐδεμίαν χώρα μέχρι τοῦδε παρήγαγε.

Καίτοι οὐδαμῶς εἶμαι διαταθειμένος νὰ ὑποστηρίξω ὅτι εἶναι τι ἐκτακτὸν εὐτύχημα δι' ἓνα ἄνθρωπον τὸ νὰ γεννηθῇ ἐν πτωχοκομείῳ, ὀφείλω ὅμως νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐν τῇ παρούσῃ περιγᾶσει, τοῦτο ἦν τὸ προτιμότερον ἐξ ὅσων ἠδύναντο νὰ συμβῶσιν εἰς τὸν Ὀλιβερ Τουίστ· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι μετὰ μεγίστης δυσχερείας κατώρθωσαν ὥστε νᾶρχίσῃ ἡ λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς, ἡ κοπιώδης ἐκεῖνη λειτουργία, ἣν ὅμως ἡ συνήθεια κατέστησεν ἀπαρακίτητον εἰς τὴν εὐεξίαν τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως· καὶ ἐπὶ τινὰ καιρὸν εἶμιναι κείμενος ἐκτάδην ἐπὶ μικροῦ γονδροειδοῦς μαλλίνου στρώματος, προσπαθῶν νᾶναπνεύσῃ, κυμαινόμενος μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου, μᾶλλον δὲ πρὸς τὸν θάνατον ἀποκλίνων. Ἐὰν κατὰ τὸ βραχὺ ἐκεῖνο χρονικὸν διάστημα περιεκύκλουν τὸν Ὀλιβερ πολυμέριμοι μᾶμμι, πολυφροντιδὲς θεῖαι, ἔμπειροι τροφοὶ καὶ ἰατροὶ σοφώτατοι, φυσικώτατον θὰ ἦτο οὐδὲ στιγμὴν νὰ ἐπι-

ζήση· ἀλλ' οὐδείς ἕτερος ἦτο πλησίον του, ἐκτός μιᾶς γραίας ζυθοβαροῦς καὶ τοῦ χειρουργοῦ τῆς ἐνορίας, ὅστις δυνάμει τῶν συμβολαίων ἐπεμελεῖτο καὶ τῶν τοικετῶν. Ὡστε ὁ Ὀλιβερ καὶ ἡ φύσις ἐπάλαισαν μόνοι, καὶ μετὰ τινος στιγμῆς ὁ Ὀλιβερ ἀνέπνευσεν, ἐπτερνίσθη καὶ ἀνήγειλεν εἰς τοὺς ἐνοίκους τοῦ πτωχοκομείου ὅτι νέον βάρος προσετέθη εἰς τὴν ἐνορίαν, διὰ κραυγῆς τοσοῦτον ὀξείας, ὅσον ἐδικαιούτο τις νῆναμένη παρ' ἄρρενος παιδὸς πρὸ τριῶν μόλις καὶ ἡμίσεος λεπτῶν ἀποκτήσαντος τὸ χρῆσιμον ἐκείνο δῶρον τῆς φύσεως τὸ καλούμενον φωνήν.

Μόλις ὁ Ὀλιβερ εἶδωκε τὸ πρῶτον τοῦτο σημεῖον τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν πνευμένων αὐτοῦ, καὶ τὸ μικρὸν ἐμβαλωμένον σκέπασμα, τὸ ἀμελῶς ἐρριμμένον ἐπὶ τῆς σιδηρᾶς κλίνης, ἐκινήθη ἡρέμα. Ὡχρὰ κεφαλή νεαρᾶς γυναικὸς ἠγέρθη μετὰ κόπου τοῦ προσκεφαλαίου, καὶ δι' ἀσθενοῦς καὶ τρεμούσης φωνῆς, « Ἄς ἴδω, εἶπε, τὸ παιδί μου καὶ ἄς ἀποθάνω. »

Ὁ χειρουργὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ἐστίαν θερμαινόμενος καὶ προστρέβων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰς χεῖρας. Ἀκούσας τὴν φωνὴν τῆς νεαρᾶς γυναικὸς ἠγέρθη, καὶ πλησιάζας τὴν κλίνην, εἶπε μετὰ φωνῆς μελιχίου, ἐκτάκτου εἰς τὸ ἐπάγγελμά του :

« ὦ! δὲν πρέπει νὰ κάμνης ἀκόμη λόγον περὶ θανάτου. »

— ὦ! ὦχι, ὁ Θεὸς νὰ τὴν πολυχρονῆ τὴν κακὴν τύχη! εἶπεν ἡ νοσοκόμος, ἐπαναθέτουσα μετὰ ταχύτητος εἰς τὸ θυλάκιόν της μίαν φιάλην, ἧς τὸ περιεχόμενον εἶχε κενώσει μετὰ προφανοῦς εὐχκριστῆσεως. Ἄχ, Σέρ, ὅταν ζήση ὁσον ἐγώ, καὶ κάμη καθὼς ἐγὼ δεκατρία παιδιὰ, καὶ τῆς ἀποθάνουν ὅλα, ἐκτὸς δύο, ὅπου εἶναι καὶ αὐτὰ καθὼς καὶ ἐγὼ εἰς τὸ πτωχοκομεῖον, δὲν θὰ ἔμπορῆ νὰ λυπηταί καὶ νὰ συλλογᾶται διὰ τὸ κάθε τι. Ἐλα, ἡσύχασε, παιδί μου, καὶ συλλογίσου τὴν χαρὰν, ὅπου εἶσαι μητέρα, μὲ τὸ μικρὸν τοῦτο χαριτωμένο ἀρνάκι. »

Πιθανὸν εἶναι ὅτι οἱ παρορητικοὶ οὗτοι λόγοι δὲν ἐπέτυχον τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα. Ἡ λεχὼ ἐκίνησε περίλυπος τὴν κεφαλὴν καὶ ἔτεινε τὰς χεῖρας πρὸς τὸ παιδίον. Ὁ χειρουργὸς ἐναπέθηκεν αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἐκείνη δὲ μὲ τὰ ὠχρὰ καὶ ψυχρὰ αὐτῆς χεῖλην τὸ ἡσπᾶσθη τρυφερῶς εἰς τὸ μέτωπον· εἶτα ἔψυσε τὸ πρόσωπόν της μὲ τὰς χεῖράς της, ἔρριψε κύκλω βλέμμα ἀπλανές, ἐρρίγησεν, ἐπανεπέσεν ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἀπέθανεν. Ἐτριψαν τὸ στήθος αὐτῆς, τὰς χεῖρας, τοὺς κροτάφους· ἀλλὰ τὸ αἷμα εἶχεν ἐσχεῖ παγώσει.

« Ἐτελείωσε, κυρὰ Θίγκμυ, εἶπε τέλος ὁ χειρουργός. »

— Ἡ καυμένη, ἀλήθεια, εἶπεν ἡ νοσοκόμος καὶ ἐσήκωσε τὸ πῶμα τῆς πρασίνης φιάλης, τὸ

ὁποῖον εἶχε πέσει ἐπὶ τῆς κλίνης ὅταν ἔκυψε νὰ λάβῃ τὸ νήπιον. Ἡ καυμένη!

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ στείλετε νὰ με καλέσητε, ἂν τὸ παιδί φωνάζῃ, ἐξηκολούθησεν ὁ χειρουργὸς ἀπαθῶς, φερῶν ταῦτοχρόνως τὰ χειρόκτια αὐτοῦ. Πιθανὸν νὰ ἦναι ὀλίγον ἀνήσυχον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δόσατέ του ὀλίγην πτισάνην. »

Ἐφόρσε τὸν πλόν του, ἀλλ' ἐπλησίασε καὶ πάλιν εἰς τὴν κλίνην, καὶ εἶπε·

« Ἐχει πολὺ καλὴν φυσιογνωμίαν. Ἀπὸ ποῦ ἦλθε; »

— Τὴν ἔφεραν χθὲς τὸ βράδυ, ἀπήντησεν ἡ νοσοκόμος, κατὰ διαταγὴν τοῦ Διευθυντῆ. Τὴν ἤβραν πεσμένη ἔξω ἔς τὸν δρόμον, καὶ καθὼς φαίνεσται θὰ ἤρχονταν ἀπὸ πολὺ μακριὰ, διότι τὰ ὑποδήματά της ἦσαν καταξερσισμένα· ἀλλ' ἀπὸ ποῦ ἤρχονταν ἢ ποῦ ἤθελε νὰ πάγῃ, κἀνεὶς δὲν τοῦ ἔξευρε. »

Ὁ ἰατρὸς ἔκυψεν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τῆς γυναικὸς, ἠγείρε τὴν ἀριστερὰν αὐτῆς χεῖρα καὶ κινῶν τὴν κεφαλὴν ἕκαμε τὴν πρᾶτήρησιν ταύτην· « Ἡ παλαιὰ ἱστορία δὲν βλέπω ἀραβῶνα. Χμ! καλὴ νύκτα! »

Καὶ οὗτος μὲν μετέβη νὰ δειπνήσῃ, ἡ δὲ νοσοκόμος ἀφ' οὗ ἐπλησίασεν αὐθις τὴν φιάλην εἰς τὰ χεῖλη της, ἐκάθησεν εἰς ἓν χαμηλὸν σκαμνίον πρὸ τῆς ἐστίας καὶ ἤρχισε νὰ ἐνδύῃ τὸ νήπιον.

Ὅποῖον σπουδαῖον παράδειγμα τῆς δυνάμεως τῆς ἐνδυμασίας παρέσχε τότε ὁ μικρὸς Ὀλιβερ Τουίστ! Τυλιγμένος εἰς τὸ σκέπασμα, ὅπου μὲχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἦτο τὸ μόνον αὐτοῦ ἐνδύμα, ἠδύνατο νὰ ἦ υἱὸς μεγάλου ἄρχοντος ἢ ἐπαίτου· οὐδείς ξένος θὰ κατώρθου νὰ ὀρίσῃ τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ τάξιν· ἀλλ' ὅταν ἐτυλίχθη εἰς τὴν παλαιὰν ἐσθήτα, ἧτις ἀπὸ πορφύρας εἶχεν ἐκ τῆς χρήσεως καταντήσῃ κιτρινὴ, ἐσημειώθη καὶ ἐπεγράφη καὶ ἐτάχθη ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν θέσιν, ἦτο πλέον τὸ παιδίον τῆς ἐνορίας, τὸ ὄφρανον τοῦ πτωχοκομείου, μάγκας πειναλέος προωρισμένος εἰς τοὺς δαρμούς καὶ τὴν περιφρόνησιν παντὸς καὶ εἰς οὐδενὸς τὸν οἶκτον.

Ὁ Ὀλιβερ ἐκράυγαζε δυνατὰ. Ἄν εἴξευρεν ὅμως ὅτι ἦτο ὄρφανόν, ἐγκαταλειμμένον εἰς τὴν τρυφερὰν συμπάθειαν ἐπιστατῶν καὶ ἐπιθεωρητῶν, θὰ ἐκράυγαζεν ἐτι δυνατώτερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Πῶς ἐμεγάλωσε καὶ πῶς ἀνετρέφη ὁ Ὀλιβερ Τουίστ.

Κατὰ τὰς ἀκολούθους ἐκτὸς ἡ δέκα μῆνας, ὁ Ὀλιβερ Τουίστ ἐγένετο θυμὰ συστήματος συνεχοῦς πλάνης καὶ ἀπάτης· ἐτρέφη διὰ γαλακτοδόχου σωλήνος. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ πτωχοκομείου ἐπληροφόρησαν ἐπακριβῶς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνορίας περὶ τῆς καχεξίας τοῦ πειναλέου μικροῦ ὄρφανου. Αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐνορίας ἐζήτησαν μετ'

ἀξιοπρεπείας παρὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ πτωχοκομείου τὴν πληροφορίαν, ἂν ὑπῆρχεν ἐντὸς τοῦ καταστήματος γυνή, δυνάμενη νὰ παράσχη τῷ Ὀλιβερ Τουίστ τὰς παραμυθίας καὶ τὴν τροφήν, ἂν εἶχεν ἀνάγκην· αἱ ἀρχαὶ τοῦ πτωχοκομείου ἀπήντησαν εὐσεβᾶτως ὅτι δὲν ὑπῆρχε τοιαύτη μεθ' αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐνορίας ἔσχον τὴν εὐσπλαγχτίαν καὶ τὴν γενναιοφροσύνην νὰποφασίσωσι τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ὀλιβερ εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὅπου ἐστὶν εἰς παράρτημά τι τοῦ πτωχοκομείου, εἰς τριῶν μιλίων ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπόστασιν, ἔνθα εἴκοσιν ἢ τριάκοντα μικροὶ παραβάται τοῦ περὶ πτωχῶν νόμου ἐκυλίοντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, χωρὶς νὰ ἔχωσι φόβον μὴ πάθωσιν ἐκ πολυπραγίας ἢ ἐκ βλαβερῶν ἐνδυμασιῶν, ὑπὸ τὴν μητρικὴν ἐπιβλεψίν προδεδηκίας τινὸς γυναικὸς, ἧτις διατῆρει αὐτοὺς ἀντὶ ἐπτὰ καὶ ἡμίσεως πενῶν· κατὰ κεφαλὴν καὶ κατ' ἐβδομάδα. Ἐπτὰ καὶ ἡμίσεια πένα εἶναι ἀρκετὰ στρογγύλον ποσὸν διὰ τὴν συντήρησιν ἐνὸς παιδίου· ἀντὶ ἐπτὰ καὶ ἡμίσεως πενῶν ἡμπορεῖ νὰ ἔχη τις πολλὰ πράγματα· ἀρκετὰ τῇ ἀληθείᾳ, ὅπως βραβύνοσι τὸν στόμαχον καὶ φθειροῦσι τὴν ὑγίειν του. Ἄλλ' ἡ προσβῆτις ἐκείνη ἦτο συνετὴ καὶ πεπειραμένη· ἠξευρε τί χρειαζέσεται εἰς τὰ παιδιὰ καὶ ἐλογάριαζεν ἐξαιρετὰ τί ἐχρειάζετο εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν· κατὰ συνέπειαν μέγα μέρος τῆς ἐβδομαδιαίας ἐπιχορηγήσεως τῶν παιδίων ἐδαπάνη πρὸς ἰδίαν χρῆσιν, καὶ ὑπέβαλε τὰ παιδιὰ εἰς διαίταν ἐτι αὐστηροτέραν τῆς ἐπιβαλλομένης ἐν τῷ καταστήματι, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ Ὀλιβερ. Διότι ἡ ἀγαθὴ δέσποινα ἐξέτεινε τὴν οἰκονομίαν μέχρι τῶν ἀκροτάτων αὐτῆς σημείων καὶ ἐδείκνυτο φιλόσοφος ἄριστος ἐν τῇ πειραματικῇ πρακτικῇ τοῦ βίου.

Οἱ πάντες εἰξεύρουσι τὴν ἱστορίαν τοῦ ἄλλου ἐκείνου πειραματικοῦ φιλοσόφου, ὅστις ἐπενόησε τὴν θεωρίαν τῆς συντηρήσεως ἵππου ἄνευ τροφῆς, καὶ ὅστις τοσοῦτω καλῶς ἐφήρμοσε τὴν θεωρίαν ταύτην, ὥστε περιώρισε τὴν ταγὴν τοῦ ἵππου του εἰς ἓν μόνον κάρφος ἀγύρου· ἄνευ μηδεμιᾶς ἀμφιβολίας ὁ ἵππος θὰ καθίστατο ἐξόχως εὐρωστος, ὠκυποδέστατος καὶ ἀνεξέροδος ὄλως, ἐὰν δὲν ἐφόρει ἀκριβῶς εἰσοσιτέσσαρας ὄλρας προτοῦ λάβῃ τὸ πρῶτον ὡς ταγὴν ἄφθονον ὄσιν καθαροῦ ἀέρος. Τὸ δυστύχημα διὰ τὴν πειραματικὴν φιλοσοφίαν τῆς ἐπιφορτισθείσης τὴν φροντίδα τοῦ Ὀλιβερ Τουίστ προσβῆτιδος, ἦν ὅτι τὸ δυσάρεστον τοῦτο ἀποτέλεσμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτο ἡ φυσικὴ συνέπεια τοῦ συστήματος αὐτῆς. Ἀκριβῶς κατ' ἦν στιγμὴν κατωφθοῦτο παιδίον τι· νὰ συντηρηθῇ δι' ἐλαχίστης μερίδος ἀνεπαρκεστάτης τροφῆς συνέβαιεν, ὁκτάκις ἢ ἐννεάκις ἐπὶ δέκα περιστάσεων, τὸ παιδίον νὰ ἔχη τὴν κακίαν νὰ ἀσθενῇ ἐκ πεί-

1. Ἐδομήκοντα πέντε περίπου ἑκατοστῶν τοῦ φράγκου.

νης ἢ ἐκ κρουολογήματος, ἢ νὰ πίπτῃ εἰς τὸ πῦρ ἐξ ἀμελείας, ἢ κατὰ τύχην νὰ πνίγηται· τότε τὸ ταλιέπωρον μικρὸν ὄν ἀνεχώρει διὰ τὸν ἄλλον κόσμον, ὅπως ἀνέωρεν ἐν αὐτῷ τοὺς γονεῖς του οὓς δὲν ἀνεγνώρισεν ἐν τῷ παρόντι. Πολλὰκις διενηργούντο ἀνακρίσεις ἐνδιαφέρουσαι περὶ παιδίων πνιγέντων κατὰ τὴν ἀνακίνησιν τῶν στρωμάτων τῆς κλίνης, ἢ πεσόντων εἰς τὸν θερμὸν ἐν ἡμέρᾳ πλύσεως, ἂν καὶ τὸ τελευταῖον συμβεβηκὸς ἦτο σπανιώτατον, διότι εἰς τὴν ἐξοχὴν οὐδέποτε σχεδὸν ἐγένετο λόγος περὶ πλύσεως. Τότε ἐπῆρχετο ἡ ἰδέα εἰς τὸ ὄρκωτόν δικαστήριον νὰποτείνῃ ἐρωτήσεως τινὰς εἰς ἀμνηχανίαν ἐμβαλλούσας, ἢ οἱ ἐνορίται ὑπέγραψον αὐθαδῶς διακηρύτρησιν τινὰ· ἀλλὰ τοὺς ἀνακρίσεις τούτους ἀπεστόμου ἢ ἔκθεσις τοῦ χειρουργοῦ καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ ἐνοριακοῦ κλητῆρος· ὁ πρῶτος διεκήρυττεν ὅτι ἀνέτεμε τὸ σῶμα καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῷ εὔρεν, ὅπου ἄλλως ἦτο φυσικώτατον· ὁ δ' ἕτερος ἐβεβαίωσε μεθ' ἑαυτοῦ πάντοτε πᾶν ὅ τι ἐνόμιζεν ἀρεστὸν τῇ ἐνορίᾳ, παρέχων οὕτως ἀξιοσημείωτον παράδειγμα αὐταπαρνήσεως καὶ ἀφοσιώσεως. Ἐπὶ πλέον τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἐπεθεώρει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰ παραρτήματα τοῦ πτωχοκομείου, φροντίζον ὅμως πάντοτε νὰναγγέλλῃ διὰ τοῦ ἐνοριακοῦ κλητῆρος ἀπὸ τῆς προηγουμένης ἡμέρας τὴν ἐπίσκεψίν του. Οὕτω τὰ παιδιὰ εὐρίσκοντο πάντοτε καθαρὰ καὶ ἐπιμεμελημένα· τί πλεῖστον ἠδύνατό τις νὰπαυτῆσῃ;

Διὰ τοιοῦτου συστήματος ἀνατροφῆς οὔτε εὐρωσता βεβαίως οὔτε παχέα καθίσταντο τὰ παιδιὰ. Τὴν ἡμέραν κατ' ἦν εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐνατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ὁ Ὀλιβερ Τουίστ ἦτο παιδίον ὠχρὸν καὶ καχεκτικόν, μικροῦ ἀναστήματος καὶ ἀπιστεῦτως ἰσχνόν. Ἦν ὅμως ἐκ φύσεως πεπροικισμένος μὲ πνεῦμα ζωηρὸν καὶ εὐθὺ, ὅπου δὲν εὔρε δυσκολίας ν' ἀναπτυχθῇ, μὴ παρακωλυόμενον ὑπὸ τῆς ὕλης, χάρις εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ καταστήματος ἐπιβαλλομένην διαίταν. Τὴν ἐνάτην ἐπέτειον τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἐώρτασεν ὁ Ὀλιβερ ἐν τῇ ἀποθήκῃ τῶν ἀνθράκων, μεθ' ἑτέρων δύο συντρόφων του, οἵτινες, ἀφ' οὗ ἀπανεμήθη προηγουμένως εἰς ἕκαστον ἄφθονος δόσις ξυλοκοπημάτων, κατεκλείσθησαν ἐκεῖ διότι εἶχον τὴν αὐθάδειαν νὰ παραπονηθῶσιν ὅτι ἐπειῶν. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε τὴν κυρίαν Μάνν, τὴν καλοκῆραθον διευθύντριαν τοῦ καταστήματος, μεγάλως ἐτρόμαξεν ἡ ἀπρασδόκητος ἐμφάνισις τοῦ ἐνοριακοῦ κλητῆρος κ. Μπάμμπλ ὅστις προσεπάθει νὰνοίξῃ τὴν θύραν τοῦ κήπου.

« ὦ, τί χαρὰ! σεῖς εἴσθε, κύριε Μπάμμπλ; ἐκράυγασεν προσκβάλλουσα τὴν κεφαλὴν ἐκ τοῦ παραθύρου, καὶ προσποιουμένη ἀκράτητον χαρὰν.—Σουσάννα, τρέξε νὰνακίσῃς τὸν Ὀλιβερ καὶ τοὺς ἄλλους μάγκας, καὶ νύψε τοὺς γρήγο-

ρα.—**Α**, κύριε Μπάμπυλ, τόσο καιρόν έχομεν νά σας ιδώμεν!»

Ο κ. Μπάμπυλ ἦτο χονδρός καὶ εὐερέθιστος· διὰ τοῦτο εἶχε θυμώσει διότι ἠναγκάζετο νά περιμένῃ ν' ἀνοίξῃ ἡ θύρα, αὐτὸς ἐνοριακὸς ὑπάλληλος δι' ἐνοριακὰς ὑποθέσεις ἐρχόμενος· ἀντὶ λοιπὸν ν' ἀπαντήσῃ εὐγενῶς εἰς τὴν κολακευτικὴν ἐκείνην δεξιῶσιν, ὥθησε μεθ' ὀρμῆς τὸ μικρὸν κλειθρον καὶ ἐλάκτισεν ὀργίλως τὴν θύραν.

«Τήραξ' ἐκεῖ, τί ἐπαθα! εἶπεν ἡ κυρία Μάνν, τρέχουσα ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν. Εἶχαν ἀφήσει ἐλεύθερα τὰ παιδιὰ καὶ ποῦ νά συλλογισθῶ ἐγὼ ὅτι διὰ τ' ἀγαπημένα παιδάκια μου, εἶχαν κλείσει τὴν θύραν. Λάβετε τὸν κόπον νά ἐμβῆτε, κύριε, λάβετε τὸν κόπον, σὰς παρακαλῶ νά ἐμβῆτε, κύριε Μπάμπυλ.»

Ἄν καὶ ἡ πρόκλησις ἐγένετο μετὰ τρόπου εὐγενεοῦς, ἰκανοῦ νά μαλάξῃ τὴν καρδίαν καὶ ἐνοριακοῦ ἐφόρου, οὐδαμῶς ὅμως συνεκίνησε τὸν ἐνοριακὸν κλητῆρα.

«Εὐρίσκετε λοιπὸν ὀρθὸν καὶ πρέπον, κυρία Μάνν, ἠρώτησεν ὁ κύριος Μπάμπυλ σφίγγων δυνατὰ τὴν βράβδον του, νά φέρετε εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου σας νά περιμένουν οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐνορίας, ὅταν ἐρχῶνται νά ἐκπληρώσωσι τὰ ἐνοριακὰ τῶν καθήκοντα καὶ νά ἐπισκερθῶσι τὰ παιδιὰ τῆς ἐνορίας; Λησμονεῖτε λοιπὸν, κυρία Μάνν, ὅτι εἴσθε οὕτως εἶπεν ἐπιτολοδόχος τῆς ἐνορίας, καὶ ὅτι μισοδοτεῖσθε ἀπὸ τὴν ἐνορίαν;

— Ὦ, ὄχι! κύριε Μπάμπυλ, ἀπήντησεν ἡ κυρία Μάνν μετὰ πολλὴν ταπεινώσιν· ἀλλ' εἶχε τρέξει νά εἰπῶ εἰς ἕνα δῖο ἀπὸ τὰ καυμένα τὰ παιδάκια, ὅπου τότεν σὰς ἀγαποῦν, ὅτι σεῖς ἤρχεσθε, κύριε Μπάμπυλ.»

Ὁ κύριος Μπάμπυλ εἶχε μεγάλην ἰδέαν περὶ τῆς ῥητορικῆς αὐτοῦ δεινότητος καὶ περὶ τῆς σημασίας τῆς θέσεώς του· ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐπεδείξατο τὴν ῥητορείαν του καὶ διετήρησεν ἀλώβητον τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς θέσεώς του, κατ' ἐπιτάσθη.

«Καλὰ, καλὰ, κυρία Μάνν, ἀπεκρίθη μετὰ πρῶτον τόνον φωνῆς· δυνατὸν ἦτο καὶ αὐτὸ, δυνατὸν ἦτο. Ἄς ἐμβῶμεν, κυρία Μάνν· ἐρχομαι δι' ὑποθέσεις· ἔχω νά σας ἐμιλήσω.»

Ἡ κυρία Μάνν εἰσήγαγε τὸν κλητῆρα εἰς μικρὸν δωμάτιον, πλινθίστρωτον, τῷ παρουσίασεν ἐν κάθισμα, καὶ ἔσπευσε νά λάβῃ τὸν τρίκωχον πῖλον καὶ τὴν βράβδον του, ἅτινα ἐναπέθηκε πρὸ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁ κύριος Μπάμπυλ ἐσπόγγισε τὸ κάθιδρον μέτωπόν του, ἔρριψε βλέμμα εὐχαριστήσεως ἐπὶ τοῦ πῖλου του καὶ ἐμειδίασε. **Ναί, ἐμειδίασεν·** ἔπειτα τὸ κάτω κάτω καὶ οἱ κλητῆρες εἶναι ἄνθρωποι, καὶ ὁ κύριος Μπάμπυλ ἐμειδίασε.

«Μὴ τὸ πάρετε ὅς κακὸ αὐτὸ ὅπου θά σας εἰπῶ, ἐτόλμησε νά εἰπῇ ἡ κυρία Μάνν, μεθ' ἐλευστικῆς γλυκότητος. Ἐκάματε ὅμως μεγάλον

δρόμον, ἀλλοιῶς δὲν θά σας τὸ ἔλεγα· δὲν παίρνετε κάμμια στάλα ἀπὸ κανὲν ποτὸν, κύριε Μπάμπυλ;

— Τίποτε, ἀπολύτως τίποτε, εἶπε μελιχρῶς ὁ κύριος Μπάμπυλ, ἀρνούμενος ἀξιοπρεπῶς διὰ τῆς χειρὸς.

— Δὲν θά μοῦ ἀρνηθῆτε αὐτὴν τὴν χάριν, εἶπεν ἡ κυρία Μάνν, ἡ τὴν προσοχὴν δὲν διέλαθε καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς καὶ ἡ χειρονομία. Μόνον μίαν στάλαν, μετ' ὀλίγον νερὸν ὀροσερῶ, καὶ ἕνα κομματάκι ζάχαρον.»

Ὁ κύριος Μπάμπυλ ἔβηξε.

«Ὀλίγο μόνον, ἕνα δακτυλάκι, εἶπεν ἡ κυρία Μάνν διὰ τοῦ πειστικωτέρου τόνου τῆς φωνῆς αὐτῆς.

— Τί θά μοῦ δώσετε; ἠρώτησεν ὁ κλητῆρ.

— Εἶναι ἀνάγκη νά ἔχω κομμάτι ἔς τὸ σπῆτι, διὰ νά βρῶ κάμμια φορὰ εἰς τὴν σοῦπα τῶν καυμένων τῶν παιδιῶν, ὅταν τύχῃ καὶ ἀρρωσταῖνον, ἀπεκρίνατο ἡ κυρία Μάνν, ἀνοίγουσα μικρὰν σκευοθήκην, ὁδόνεν ἐξήγαγε μίαν φιάλην καὶ ἐν ποτήριον· εἶναι γκλί.»

— Καὶ δίδετε σοῦπαν εἰς τὰ μικρὰ, κυρία Μάνν; ἠρώτησεν ὁ Μπάμπυλ, παρακολουθῶν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μετ' ἐνδιαφέροντος τὴν κατασκευὴν τοῦ κράματος.

— Καὶ βέβαια τοὺς δίδω, ἂν καὶ μοῦ κοστίζῃ πολὺ ἀκριθὰ· ἀλλὰ δὲν μοῦ βασιτῆ ἡ καρδιά νά τα βλέπω νά ὑποφέρουν, καὶ τί νά κάμω;

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμπυλ, πολὺ καλὰ, εἴσθε εὐσπλαγχνικῆ γυναικα, κυρία Μάνν. (Ἡ κυρία ἀποτίθησι τὸ ποτήριον ἐπὶ τῆς τραπέζης.) Εἰς πρώτην εὐκαιρίαν θά εἰπῶ αὐτὸ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, κυρία Μάνν. (Ὁ κύριος Μπάμπυλ λαμβάνει τὸ ποτήριον.) **Ἄυτὰ τὰ παιδιὰ εὐρον ἄλλην μητέρα εἰς σὰς, κυρία Μάνν. (Ἄνακινεῖ τὸ γκλί καὶ τὸ ὕδωρ.) Πίνω ἐξ ὅλης καρδίας εἰς ὑγείαν σας, κυρία Μάνν. (Πίνει τὸ ἡμισυ τοῦ πατηρίου.)** Τώρα, ἂς συνομιλήσωμεν περὶ τῆς ὑποθέσεως διὰ τὴν ὁποῖαν ἦλθον, προσέθηκεν ὁ κλητῆρ, ἐξάγων τοῦ θυλακίου του μικρὸν δερμάτινον χαρτοφυλάκιον. **Σήμερον τὸ παιδίον Ὀλιβερ Τουίστ ἐκλείσει τὰ ὀκτὼ χρόνια καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὰ ἐννέα. . . ἢ ὄχι, κυρία Μάνν;**

— Τὸ κάφερό τὸ πουλάκι μου, εἶπεν ἡ κυρία Μάνν, καὶ ἐθεώρησε καθήκον τῆς νά σπογγίσῃ τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν διὰ τῆς ἄκρας τῆς ἐμπροσθέλλας αὐτῆς.

— Καὶ ἂν καὶ ἐπροκηρύχθησαν δέκα λίρες ἀνταμοιβῆ, ἡ ὁποῖα ὑστερὰ ἐγένεον δώδεκα· ἂν καὶ ἡ ἐνορία κατέβαλεν ἀπιστεύτους προσπαθείας, ἢ μπορῶ μάλιστα νά εἰπῶ καὶ ὑπερφυσικὰς, εἶπεν ὁ Μπάμπυλ, δὲν ἐστάθη δυνατὸν νά νάνακαλυφθῇ ποῖος ἦτον ὁ πατέρας του, οὔτε τὸ ὄνομα καὶ τὴν κατοικίαν τῆς μητέρας του κατωρθώσαμεν νά μάθωμεν.»

1. Σύνθησι ἐν Ἀγγλίῃ σ' ἰνοπνευματώδες ποτὸν.

Ἡ κυρία Μάνν ὕψωσε τὰς χεῖρας εἰς ἐνδειξὴν ἐκπλήξεως, εἶτα ἠρώτησε μετὰ τινα στιγμὴν ἀπέφθεως:

«Μὰ τότε ποῦ τὸ εὔρε τὸ ὄνομα ὁποῦ ἔχει; Ὁ ἐνοριακὸς κλητῆρ ἠγέρθη ὑπερηφάνως: Ἐγὼ τοῦ τὸ ἔδωσα, εἶπε:

— Σεῖς, κύριε Μπάμπυλ;

— Ἐγὼ, κυρία Μάνν. Βαπτίζομεν τὰ ἐκθετὰ μας κατ' ἀλφάβητικὴν τάξιν· ὁ προηγουμένως του ἦτον εἰς τὸ γράμμα Σ· τὸν ὀνόμασα Σγουάμπλ· αὐτὸς ἦλθεν εἰς τὸ γράμμα Τ καὶ τὸν ὀνόμασα Τουίστ. Ὁ κατόπιν του ὀνόμασθη Ἰνγουν καὶ ὁ μετὰ ταῦτα Φῶξ. Ἐγὼ ὀνόματα ἔτοιμα δι' ὅλον τὸ ἀλφάβητον· καὶ ὅταν φθάσω εἰς τὸ τελευταῖον γράμμα, ζαναρχίζω πάλιν ἀπὸ τὸ πρῶτον.

— Εἴσθε βλέπω πολὺ γραμματισμένος, κύριε, εἶπεν ἡ κυρία Μάνν.

— Ἐ! ἢ! μπόρεῖ, μπόρεῖ καὶ αὐτὸ,» εἶπεν ὁ κλητῆρ πρόφανως κολακευθεὶς ἐκ τοῦ ἐπαίνου Πίαν δὲ καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἰνοπνεύματος, προσέθηκεν: **«Ἐπειδὴ ὁ Ὀλιβερ ἐμεγάλωσεν ἀρετὰ, καὶ δὲν πρέπει νά μὲνῃ πλέον ἐδῶ, τὸ συμβούλιον ἀπεράσισε νά ἐλθῇ εἰς τὸ πτωχοκομεῖον, καὶ διὰ τοῦτο ἦλθα ἐγὼ ὁ ἴδιος νά τὸν πάρω. Φερέτέ τὸν μοῦ λοιπὸν ἀμέσως.**

— Ἐρχεται εἰς τὴν στιγμὴν,» ἀπήντησεν ἡ κυρία Μάνν, κατὰλειπούσα τὸ δωμάτιον.

Μετὰ μικρὸν εἰσήχθη ὀδηγούμενος ὑπὸ τῆς κλοκῆθου προστάτιδος αὐτοῦ ὁ Ὀλιβερ, ὅν ἐν τῷ μεταξὺ κατῳρώσασαν νά καθαρῶσιν, ὅσον ἦν ἐρικτὸν εἰς τὸσῶ βραχὺ διάστημα, καὶ νά τον ἐνδύσωσι.

«Ὀλιβερ, χαίρετίσε τὸν κύριον,» εἶπεν ἡ κυρία Μάνν.

Ὁ Ὀλιβερ ἐποίησεν ἐνταῦθα βαθεῖαν ὑπόκλισιν πρὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ καθίσματος κλητῆρος καὶ πρὸ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης τρίκωχου πῖλου του.

«Θέλει νά ἐλθῇ μαζί μου, Ὀλιβερ,» ἠρώτησεν ὁ κλητῆρ μετὰ μεγαλοπρεπειᾶς.

Ὁ Ὀλιβερ ἠτοιμάζετο ν' ἀπαντήσῃ ὅτι καλύτερον δὲν εἴχεται παρὰ νά φύγῃ, ἀδιάφορον ποῦ, ὅταν ἐγείραξ τὸς ὀφθαλμοὺς ἀντέκρυσε βλέμμα τι τῆς κυρίας Μάνν, ἡτις ἰσταμένη ὄπισθεν τοῦ καθίσματος τοῦ κλητῆρος, ἐπεδείκνυε τῷ Ὀλιβερ ὀργίλως τὸν γρόνον τῆς· ἐνόησεν ὅτις ἀμέσως τί ἡ χειρονομία ἐσήμαινε, διότι ὁ γρόνος ἐκεῖνος πολλάκις ἐθώπευσέ τὴν βράχιν του καὶ ἀνεξίτηλα εἰς τὴν μνήμην του κατέλειπεν ἴγνην.

«Θά ἐλθῇ καὶ ἡ κυρία Μάνν μαζί; ἠρώτησεν ὁ ταλαίπωρος Ὀλιβερ.

— Ὀχι, αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸν, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπάμπυλ· ἀλλ' ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν θά ἐρχεται νά σε βλέπῃ.»

Βεβαίως τοῦτο δὲν ἦτο πολὺ παρήγορον διὰ τὸν Ὀλιβερ· ἀλλ' ὅσῳ μικρὸς καὶ ἂν ἦτο εἶχεν

ὅμως ἀρκούσαν νοημοσύνην, ὅπως προσποιηθῇ μεγάλην λύπην διότι ἐφευγέ· δὲν ἦτο δύσκολον εἰς τὸ δυστυχῆ παιδίον νά χύσῃ δάκρυα ἢ πείνα καὶ οἱ νοποὶ βραδισμοὶ εἶναι χρησιμώτατοι ὅταν ἔχη τις ἀνάγκην νά κλαύσῃ ἢ χυσιεῖ λοιπὸν ὁ Ὀλιβερ νά κλαίῃ φυσικώτατα.

Ἡ κυρία Μάνν ἠσπασθή αὐτὸν ἐπανειλημμένως, καὶ ὕπερ προτιμότερον, τῷ ἐδῶκεν ἐν κομμάτιον πῆττας μετὰ βούτυρον, διὰ νά μὴ φανῇ πεινασμένος ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ κατὰστημα. Μετὰ τὸ κομμάτιον λοιπὸν αὐτὸ ἀνὰ χεῖρας, ὁ Ὀλιβερ κατέλιπε τὴν στιγμὴν ἐκείνην κατοικίαν, ἐν ἣ οὐδέποτε τρυφερὸς λόγος ἢ φιλόστοργόν τι βλέμμα ἐγλύκαναν τὰ θλιβερὰ ἔτη τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας. Καὶ ὅμως ἐξεροῶγη εἰς δάκρυα παιδικοῦ πόνου, ὅταν ἡ θύρα ἐκλείσθη ὀπίσθεν αὐτοῦ· διότι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ ἔμενον οἱ ὁμοιοπαθεῖς παῖδες, οἱ μόνοι φίλοι οὗς ἐγνώρισέ, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ παιδὸς ἐξηγέρθη τὸ πρῶτον τὸ αἴσθημα τῆς ἀπομονώσεως αὐτοῦ ἐν τῷ ἀχνεῖ κόσμῳ.

Ὁ κύριος Μπάμπυλ ἐβάδιζε μεγάλως βήμασιν, ὁ δὲ μικρὸς Ὀλιβερ ἔρατων τὴν κεντημένην παρυφὴν τῆς στολῆς τοῦ κλητῆρος, ἔτρεχε παρὰπλευρῶς αὐτοῦ, ἐρωτῶν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἂν ἐπλησίαζον νά φθάσωσιν. Εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ παιδὸς ὁ κύριος Μπάμπυλ ἀπάντηε συντόμως καὶ ἀποτόμως· δὲν ὑφίστατο πλέον τὴν μαλακτικὴν δύναμιν ἣν ἐξασκεῖ ἡ γυνὴ ἐπὶ τινῶν καρδιῶν, καὶ εἶχε γίνῃ αὐθις κλητῆρ.

Μόλις πρὸ ἐνὸς τετάρτου εἶχε διέλθει ὁ Ὀλιβερ τὸ κατώφλιον τοῦ πτωχοκομείου, καὶ μόλις εἶχε τελειώσει τὴν καταβρόχθισιν δευτέρου κομματίου ἄρτου, ὅταν ὁ κύριος Μπάμπυλ, ὅστις εἶχε παρκδώσει αὐτὸν εἰς τὰς φροντίδας γράκας τινὸς, ἐπάνηλθε νά τῷ εἰπῇ ὅτι ἦτο ἡμέρα συνεδριάσεως τοῦ συμβουλίου καὶ ὅτι τὸ συμβούλιον τὸν εἴχτει.

Ὁ Ὀλιβερ ὅστις δὲν εἶχεν ἀκριθὴ ἰδέαν περὶ τοῦ τί ἐστὶ συμβούλιον, ἐξεπλάγη μεγάλως ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτῳ, καὶ εὐρέθη εἰς ἀμηχανίαν ἂν πρέπη νά κλαίῃ ἢ νά γελά· δὲν ἔσχεν ὅμως καιρὸν νά σκεφθῇ ἐπὶ πολὺ· ὁ κύριος Μπάμπυλ κατήνεγκεν ἐν μικρὸν κτύπημα τῆς βράβδου κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν προσεκτικόν, ἕτερον κατὰ τῆς βράχεως του, ὅπως τῷ δώσῃ ὄθησιν πρὸς τὰ πρόσω, τὴν διέταξε νά κολουθήσῃ καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς εὐρείαν αἴθουσαν, ἐν ἣ ὀκτὼ ἢ δέκα γοῦδρὸι κύριοι ἐκάθηοντο περὶ τῆς τραπέζης, εἰς ἣς τὸ ἐν ἄκρον ἐπὶ ἑδρας ὑψηλοτέρως τῶν λοιπῶν ἐκάθητο κύριος τις, ἀρκούντως παχύσαρκος, πρῶσῳρον ἔχων στρογγύλον καὶ ἐρυθρόν.

«Χαίρετίσε τὸ συμβούλιον,» εἶπεν ὁ Μπάμπυλ.

Ὁ Ὀλιβερ ἐσπόγγισε δύο ἢ τρία δάκρυα, ὑγκαίνοντα ἐτι τοὺς ὀφθαλμοὺς του, καὶ προσεκύνησε τὴν τραπέζαν τοῦ συμβουλίου.

«Τὸ ὄνομά σου, μικρέ;» ἠρώτησεν ὁ κύριος ὁ κατέχων τὴν μεγάλην ἔδραν.

Ὁ Ὀλιβερ ἐφοβήθη ἰδὼν τόσον πολλοὺς κυρίους καὶ τὰ ἔχασεν. Ὁ κλητὴρ προσεπάθησε νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτὸν διὰ νέας ἰσχυρὰς ἐπαφῆς τῆς κλητηρικῆς ράβδου ἐπὶ τῶν νώτων του, ὑπερ τὸν ἔκαμε νὰ κλαύσῃ διὰ τοῦτο ἀπῆντησε μὲ φωνὴν ταπεινὴν καὶ τρέμουσαν, ἐξ οὗ λαβὼν ἀφορμὴν κύριός τις λευκὸν φέρων ἑσωκάρδιον εἶπεν ὅτι τὸ παιδίον ἦτο μωρὸν καὶ εὐηθές· τοῦτο θὰ ἐθεώρησεν ἴσως μέσον προσφορώτατον ὅπως τὸ ἐγκαρδιώσῃ.

«Ἀκουσέ με, μικρέ, εἶπεν ὁ πρόεδρος. Εἰξεύρεις ὑποθέτω ὅτι εἶσαι ὄρφανός.

— Τί θὰ εἶπῃ αὐτὸ, Σέρ; ἠρώτησεν ὁ ἀτυχήτης Ὀλιβερ.

— Εἶναι πράγματι βλάξ—τὸ κατάλαβα ἀμέσως, εἶπεν ἀποφθεγματικῶς ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἑσωκάρδιον.

— Σιωπή! εἶπεν ὁ πρῶτος ὁμιλήσας κύριος· θὰ εἰξεύρης ὅπως δὴποτε ὅτι οὔτε πατέρα οὔτε μητέρα ἔχεις καὶ ὅτι ἀνετράφη ἀπὸ τὴν ἐνορίαν.

— Ναί, Σέρ, ἀπεκρίνατο ὁ Ὀλιβερ, κλαίων πικρῶς.

— Τί ἔχεις καὶ κλαίεις; ἠρώτησεν ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἑσωκάρδιον (καὶ ἀληθῶς ἦτο πολὺ παράδοξον· ποίαν αἰτίαν εἶχεν αὐτὸ τὸ παιδίον νὰ κλαίῃ;)

— Ἐλπίζω ὅτι θὰ κάμνης κάθε βράδυ τὴν προσευχὴν σου, εἶπεν ἕτερος κύριος τραχέως, καὶ θὰ παρακαλῆς τὸν Θεὸν ὡς καλὸς χριστιανὸς δι' ἐκεῖνους ὁποῦ σὲ τρέφουν καὶ φροντίζουν διὰ σέ.

— Ναί, Σέρ, ἐτραύλισε τὸ παιδίον.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ στρογγυλοπρόσωπος πρόεδρος. Σ' ἐκαλέσαμεν ἐδῶ διὰ νὰ σκερθῶμεν περὶ τῆς ἀνατροφῆς σου καὶ σὲ βάλωμεν νὰ μάθης κάμμιναν τέχνην γρήσιμον. Αὐριοῦ λοιπὸν τὸ πρῶτ' εἰς τὰς ἐξ' ἡ ἀρχίσῃς νὰ ζαίνης στουπιὰ.»

«Ὡστε ἡ εἰς τὸν Ὀλιβερ ἐπιβληθεῖσα ἀσχολία αὕτη, ἦτο φαίνεται εὐφυῆς συνδυασμὸς ἀμφοτέρων τῶν εὐεργετημάτων ἅτινα γενναιοφρόνως ἔχορῆγουν αὐτῷ, τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ἐκμαθήσεως τέχνης. Ἄνεγνώρισεν ἀμφοτέρω δι' ἐδαφιαίας προσκλίσεως, κατ' εἰσῆγῃσιν τοῦ κλητῆρος γενομένης· ἔπειτα ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς μεγάλην τινα αἰθουσαν τοῦ πτωχοκομείου, ἐνθα ἐπὶ τινος ἀρκούντως σκληρᾶς κλίνης ἐκοιμήθη ὀλολύζων· φαινή ἀπόδειξις τοῦ εὐσπλάγχνου τῶν νόμων τῆς ἡμετέρας εὐδαίμονος χώρας, οἵτινες δὲν ἐμποδίζουν τοὺς πτωχοὺς νὰ κοιμῶνται!

Ταλαίπωρος Ὀλιβερ! Κοιμώμενος ἐν εὐδαίμονι ἀγνοίᾳ τῶν περὶ αὐτὸν συμβαινόντων, ποῦ νὰ εἰξεύρῃ ὅτι τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν εἶχε λάβει τὸ συμβούλιον ἀπόφασιν, μέλλουσαν νὰ

ἐξακώσῃ ἐπὶ τῆς μετέπειτα τύχης αὐτοῦ ἀναπόδραστον ἐπιρροήν· ἀλλ' ἡ ἀπόφασιν εἶχε λησθῆ, καὶ ἰδοὺ ὅποια τις ἦτο.

Τὰ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ἦσαν ἄνδρες πλήρεις συνέσεως καὶ ἐμβριθοῦς φιλοσοφικοῦ πνεύματος. Ἐπιστήσαντες τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πτωχοκομείου, ἀνεκάλυψαν πάρα πολλά, ὅτι οὐδέποτε κοινὰ πνεύματα θὰ κατάρθουν νὰ διείδωσιν, ὅτι ἡ ἐν αὐτῷ διαμονὴ ἤρρεσκεν ὑπερβαλλόντως εἰς τοὺς πτωχοὺς! Τὸ πτωχοκομεῖον ἦτο διὰ τοὺς πτωχοὺς κατάλυμα πλήρες διασκεδάσεων, εἶδος οἰνοπωλείου ἐν ᾧ τὰ πάντα δωρεὰν ἐλάμβανον, καὶ ἐν ᾧ καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἶχον τὸ πρόγευμα, τὸ γεῦμα, τὸ τέιον καὶ τὸ δεῖπνον· ἦτο αὐτόχρονημα Ἡλύσια πεδία ἐκ πλίνθων καὶ ἀσβεστοῦ, ἐν ᾧ πάντες εἶχον τὰς ἀπολαύσεις τῶν χωρῶν νὰ ἐργάζονται.

«Ὡ, ὦ! ἐσκέρθη πονήρως τὸ συμβούλιον· δὲν εἴμεθα ἡμεῖς ἄνθρωποι νάνεχόμεθα τοιαύτην κατάστασιν· θὰ τακτοποιήσωμεν τὰ πάντα· θὰ θέσωμεν τέρμα εἰς τὸ κακὸν καὶ τοῦτο ἀνευ ἀναβολῆς.»

Ἐπὶ τοῦτῳ παρεδέχθησαν ὡς ἀρχὴν καὶ βάνισιν, ὅτι οἱ πτωχοὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἠδύναντο κατ' ἐκλογὴν (διότι οὐδένα ἤθελον νὰ βιάσῃσι, πολλοὺ γὰρ καὶ δεῖ) ἢ ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνης ἀργὰ καὶ κατὰ μικρὸν ἂν ἔμενον ἐν τῷ καταστήματι, ἢ ἀμέσως ἂν ἐξήρχοντο αὐτοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνῆψαν συμβόλαιον μετὰ τῆς ἐταιρίας τῶν ὑδραγωγείων, ὅπως ἔχωσιν ἀπεριόριστον ποσότητα ὕδατος, καὶ μετὰ τινος σιτημύρου, ὑποχρεωθέντος κατὰ περιόδους ὀρισμένας νὰ παρέχῃ μικρὰν ποσότητα ἀλεύρου βρώμης. Ἀπεφάσισαν προσέτι νὰ χορηγῶνται τρεῖς καθ' ἑκάστην μικρὰ μερίδες ἀραιοῦ πόλου, ἀνὰ ἓν κρομμύδιον δις τῆς ἐβδομάδος καὶ τὸ ἡμισυ μικροῦ ἄρτου κατὰ κυριακὴν. Διὰ δὲ τὰς γυναῖκας ἔλαβον πολλὰ ἄλλα μέτρα συνετὰ καὶ φιλόανθρωπα, ἅτινα περιττὸν κρίνω νὰ ἀναφέρω· δὲν ἠμέλησαν προσέτι νὰ χωρίσωσι καλοκάγαθως δι' οἴοναι διαζυγίου τὰ πτωχὰ ἀνδρόγυνα, ἀπαλάσσοντα οὕτως αὐτὰ ἀπὸ τὰ ὑπερόγκτα ἐξοδα ἅτινα θάπητοντο ἐὰν ἤθελον νὰ λάβωσι διαζύγιον παρὰ τοῦ κανονικοῦ δικαστηρίου· καὶ ἀντὶ νὰ ὑποχρεώσωσι τὸν σύζυγον νὰ βοηθῇ διὰ τῆς ἐργασίας τὴν οἰκογενεῖάν του, ἐχώρισαν αὐτὸν τῆς οἰκογενεῖας του καὶ τὸν κατέστησαν ἐλεύθερον. Οὐδεὶς δύναται νὰ ὑπολογίσῃ πόσοι ἄνθρωποι ἐκ πασῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων θὰ ἐθεώρουν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς ἐὰν κατάρθουν νὰ πολεμήσωσιν ἀμφοτέρω τᾶν ὑπερόγκτων εὐεργετημάτων· ἀλλ' οἱ διευθύνοντες ἦσαν ἄνδρες προβλεπτικοὶ καὶ ὑπερεπήδησαν τὸ πρόσκομμα αὐτῶ· πρὸς ἀπολαύσιν τῶν εὐεργετημάτων τούτων ἦν ἀνάγκη νὰ ζῆ τις ἐν τῷ πτωχοκομείῳ καὶ ἐκ πόλου, ὅπερ ἐτρόμαξε τοὺς ἀνθρώπους· Ἐξ ἑξῆς μετὰ τὴν ἀρξίν τοῦ Ὀλιβερ Τουίστ

τὸ νέον σύστημα ἦν ἐν πλήρει ἰσχύϊ. Κατ' ἀρχὴς ἦτο κάπως δαπανηρότερον· ἐχειράσθη νὰ πληρώσῃ περισσότερα εἰς τὸν ἐργολάβον τῶν κεισίων, καὶ νὰ στενεύσωσι τὰ ἐνδύματα τῶν πτωχῶν, κατῆσχον καὶ κατεσκληρότων κατασκευῶν μετὰ δύο ἐβδομάδων πολτοφαγίαν· ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν τροφίμων τοῦ πτωχοκομείου ἐλαττώθη ἐπαισθητῶς καὶ τοῦ συμβουλίου ἡ χάρις ἦν ἀνεκλάλητος.

Τὸ μέρος, ἐνθα ἔτρογον τὰ παιδιά, ἦτο μεγάλη τις πλακόστρωτος αἰθουσα, εἰς ἧς τὸ ἄκρον εὐρίσκετο λέβηθς τις, ὁπόθεν ὁ συσσιτάρχης τοῦ πτωχοκομείου, φέρων ἐμπροσθέλλαν καὶ βοηθούμενος ὑπὸ μιᾶς ἢ δύο γυναικῶν, ἐκένου τὸν πόλτον κατὰ τὰς ὥρας τοῦ φαγητοῦ. Ἐκαστον παιδίον ἐλάμβανεν ἐκ τούτου ἐν μικρὸν τρυβλίον πληγῆς, καὶ οὐδέποτε περισσότερον, ἐξαιρουμένων τῶν ἐσρῶν, ὅτε ἐλάμβανον ἐπὶ πλέον δύο οὐγκίας καὶ ἐν τέταρτον ἄρτου· τὰ λευκοσίδηρα τρυβλία τῶν δὲν εἶχον ἀνάγκη καθαρῶς, διότι διὰ τῶν κοχλιαρίων τῶν, ζητοῦντα νὰ φάγωσι καὶ τὸ τελευταῖον τοῦ φαγητοῦ μῆριον, τοσοῦτῳ τὰ ἐκαθάριζον τὰ παιδιά, ὥστε ἀπῆστραπτον. Καὶ ὅταν ἐτελείωνον τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἧτις δὲν διήρκει πολὺ διότι τὰ κοχλιαρία εἶχον σχεδὸν τὸ μέγεθος τοῦ τρυβλίου, ἔμενον ἐν ἐκστάσει πρὸ τοῦ λέβητος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῶν τοσαύτην ἀπληστίαν ἐξέσραζον, ὥστε ἐνόμιζες ὅτι τὸν κατεβρόχιζον διὰ τῶν βλεμμάτων· καὶ ἔλειγον τὰ δάκτυλά των διὰ νὰ μὴ χάσωσιν ὀλίγας σταγόνας πόλου, προσκολληθείσας εἰς αὐτά. Τὰ παιδιά ἐν γένει ἔχουσι ἐξαιρετὸν ὄρεξιν· ὁ Ὀλιβερ Τουίστ καὶ οἱ σύντροφοί του ἐπὶ τρεῖς μῆνας ὑπέμειναν τὰς βασάνους βραδείας κατατήξεως, καὶ ἡ πείνα ἐπὶ τοσοῦτον διετάραξε τὰς διανοητικὰς τῶν δυνάμεις, ὥστε ἐν παιδίον, ὅπερ ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του εἶχε μέγα ἀνάστημα, καὶ δὲν ἦτο συνειδητόν εἰς τοιαύτην δίκαιαν διότι ὁ πατήρ του ἦτο μάγειρος, ἔδωκεν εἰς τοὺς συντρόφους του νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι ἐὰν δὲν θὰ ἐλάμβανε μίαν ἐπὶ πλέον μερίδα πόλου καθ' ἑκάστην, πολὺ ἐφοβεῖτο μὴ φάγῃ κάμμιναν· νύκτα τὸ μετ' αὐτοῦ συγκοιμώμενον παιδίον, τὸ ὅποσον ἦτο μικρὸν καὶ ἀδύνατον· ὁμιλῶν δ' οὕτως εἶχεν ἀπλανές καὶ πειναλέον τὸ ὄμμα καὶ οἱ σύντροφοί του τὸν ἐπίστευσαν· ἀπεφάσισαν λοιπὸν καὶ ἐροῦσαν κληρὸν, ὅπως ὀρισθῇ ἐκεῖνος, ὅστις τὴν αὐτὴν ἐσπέραν κατὰ τὸ δεῖπνον ἤθελε ζητήσῃ καὶ ἄλλην μερίδα παρὰ τοῦ συσσιτάρχου· ὁ κληρὸς ἔπεσεν ἐπὶ τὸν Ὀλιβερ Τουίστ. Τὴν ἐσπέραν τὰ παιδιά κατέλαβον τὰς θέσεις τῶν ὁ συσσιτάρχης, περιβεβλημένος τὴν μαγειρικὴν αὐτοῦ στολήν, παρίστατο αὐτοπροσώπως πρὸ τοῦ λέβητος· ἐκένωσε τὸν πόλτον καὶ ἀπάγγειλαν μεγάλην προσευχὴν πρὸ τοῦ λιτοῦ δεῖπνου. Ὁ πόλτος ἐξηφανίσθη· τὰ παιδιά ἐκρυ-

φομίλου εἰς τὰ ὄψα ἀλλήλων, ἔκαμνον νεύματα εἰς τὸν Ὀλιβερ, καὶ τὰ πλησίον αὐτοῦ τὸν ἐκέντων διὰ τοῦ ἀγκῶνος. Ὅσῳ μικρὸς καὶ ἂν ἦτο, ἡ πείνα ἤμως τὸν εἶχε φέρει εἰς ἀπελπίσιαν, καὶ τῆς δυστυχίας ἡ ὑπερβολὴ εἶχεν ἐμπνεύσει αὐτῷ αἴσθημα ἀδιαφορίας διὰ πᾶν τὸ συμβησόμενον· ἠγέρθη λοιπὸν, καὶ προτείνας τὸ τρυβλίον καὶ τὸ κοχλιαρίον εἶπε μετὰ φωνῆς ὑποτρεμούσης:

«Ἄν ἀγαπᾶτε, βάλτε μου ἀκόμη ἴλιγο, Σέρ.»

Ὁ χονδρὸς καὶ ἐρυθροπάρειος συσσιτάρχης ὠχρίασεν ἐμβρόντητος ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς τόλμης ἐκύτταξε πολλὰκις τὸν μικρὸν ἀντάρτην· εἶτα ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ λέβητος διὰ νὰ βασταχθῇ εἰς τοὺς πόδας του· αἱ βοηθοῦσαι αὐτὸν γράϊαι εἶχον καταληρῆθῃ ἐξ ἀπεριγράφτου ἐκπλήξεως καὶ τὰ παιδιά ἐξ ἀπεριγράφτου τρόμου.

«Πῶς! εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ συσσιτάρχης μὲ ἠλλοιωμένην φωνήν.

— Ἄν ἀγαπᾶτε, βάλτε μου ἀκόμη ἴλιγο, Σέρ,» ἀπεκρίθη ὁ Ὀλιβερ.

Ὁ συσσιτάρχης κατήνεγκε μέγα κτύπημα διὰ τοῦ μαγειρικοῦ του κοχλιαρίου του κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ὀλιβερ, καὶ μὲ φωνὰς δυνατὰς ἐκάλεσε τὸν κλητῆρα.

Τὸ συμβούλιον ἦτο συνηγμένον ἐν ἐπισήμῳ συνεδριάσει, ὅταν ὁ κύριος Μπάμμπλ, ὄλως ἐκτὸς ἑαυτοῦ εἰσώρμησεν εἰς τὴν αἰθουσαν καὶ στραφείς εἰς τὸν πρόεδρον, τῷ εἶπε:

«Σέρ Λίμκινς, σὰς ζητῶ συγχώρησιν διότι σὰς ταράττω· Σέρ, ὁ Ὀλιβερ Τουίστ ἐξαναγύρεψεν!»

«Ὅλοι ἔμειναν ἐμβρόντητοι· ἡ φρίκη ἀπεικονίσθη εἰς τὰ πρόσωπα πάντων.

«Ἐξαναγύρεψεν; εἶπεν ὁ κύριος Λίμκινς· κατ' ἐναντίον, Μπάμμπλ, καὶ ἀποκρίσου μας σαφῶς. Ἐννοεῖς ὅτι ἐγύρεψεν ἐκ νέου τροφήν, ἀφ' οὗ πρῶτον ἔφαγε τὸν κατὰ τὸν κανονισμὸν χορηγούμενον αὐτῷ ζῶμόν;

— Μάλιστα, Σέρ.

— Αὐτὸ τὸ παιδί θὰ κατανήσῃ εἰς τὴν κρεμάλα κάμμιναν ἡμέραν, εἶπεν ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἑσωκάρδιον. Ναί, θὰ κατανήσῃ εἰς τὴν κρεμάλαν.»

Οὐδεὶς ἀντέλεξεν εἰς τὴν πρόρρησιν ταύτην. Ζωηρὰ συζήτησις ἐγένετο καὶ τὸ ἐξαγόμενον αὐτῆς ἦτο ὅτι ὁ Ὀλιβερ καθείρθη καὶ τὴν ἐπιούριον τὴν πρῶταν κοινοποίησις ταχοκαλλημένη εἰς τὴν θύραν προσέφερεν ἀμοιβὴν πέντε λίρων σερλινῶν εἰς τὸν ἀναλαμβάνοντα νὰ παλλάξῃ τὴν ἐνορίαν τοῦ βάρους τοῦ Ὀλιβερ Τουίστ· ἡ ἐν ἄλλαις λέξεσι προσέφερε πέντε λίρας καὶ τὸν Ὀλιβερ Τουίστ εἰς πάντα, ἄνδρα ἢ γυναῖκα, ὅστις ἤθελεν ἔχει ἀνάγκη μαθητευομένου, δι' οἰανδὴποτε τέχνην ἢ ἐπιχειρήσιν.

«Ὅσον καιρὸν ζῶ, ποτέ μου δὲν ἐσχημάτισα τόσο ἀκράδαντον πεποιθήσιν, ἔλεγε τὴν πρῶταν τῆς ἐπαύριον ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἑσωκάρδιον.

κρούων τὴν θύραν καὶ ἀναγινώσκων τὴν κοινοποίησιν, ὅσον καιρὸν ζῶ, ποτέ μου δὲν ἐσηματίσα τόσῳ ἀγράδαντον πεποιθήσιν, ὅποιαν τώρα δι' αὐτὸ τὸ παιδί, διὰ τὸ ὅποιον πιστεύω ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ καταστήσῃ εἰς τὴν κρεμάλα!»

Ἐπειδὴ ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς διηγήσεώς μου θὰ φανῆ ἂν ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον εἶχε δίκαιον ἢ ἀδικον, θὰ βλάψω νομίζω τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς (ἐὰν τυχὸν κέκταιται τοιοῦτο), προλέγων ἂν ὁ βίος τοῦ Ὀλιβερ Τουίστ κατέληξεν ἢ μὴ εἰς τὴν τρομερὰν ταύτην λύσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ἦως ὀλίγον ἔλειψεν ὁ Ὀλιβερ Τουίστ τὰ λάθη θέσειν πᾶν ἄλλο ἢ ἀμεριμομέριμον.

Ἀφ' οὗ διεπράξε τὸ ἀσυγχώρητον ἐγκλημα νὰ ζητήσῃ δις πόλτον ὁ Ὀλιβερ ἔμεινεν ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρας καθειργμένος ἐν τῷ κρατητηρίῳ, ἐν ᾧ τὸν εἶχον ἐγκλείσει ἢ εὐσπλαγγνίᾳ καὶ ἢ σύνεσις τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου. Ὡστε ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ἐὰν μετὰ σεβασμοῦ ἤκουσεν ὁ Ὀλιβερ τὴν πρόβησιν τοῦ κυρίου μὲ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον ἠδύνατο εὐκόλως νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ προσήλων τῷ ἐν ἄκρον μανδηλίου εἰς ἐν κερρίον εἰς τὸν τοῖχον καὶ τὸν λαίμυρον τοῦ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Ἄλλ' ὑπῆρχεν ἐν κώλυμα πρὸς ἐκτέλεσιν τοιαύτης πράξεως διότι κατ' εἰδικὴν διαταγὴν τοῦ συμβουλίου, φέρουσαν τὰς σφραγίδας καὶ τὰς ὑπογραφὰς πάντων τῶν μελῶν, τὰ μανδηλία, θεωρούμενα ὡς ἀντικείμενα πολυτελείας, ἀπηγορεύθησαν διὰ παντὸς εἰς τοὺς τροφίμους τοῦ πτωχοκομείου· ἔπειτα ἡ τρυφερὰ ἡλικία τοῦ Ὀλιβερ ἦτο δεύτερον κώλυμα ἐπίσης σπουδαίον ἠρέεσθη λοιπὸν νὰ κλάσῃ πικρῶς ἐπὶ δλοκλήρους ἡμέρας· καὶ ὅταν ἤρχοντο αἱ μακρὰ καὶ ἀναιρὰ ὥραι τῆς νυκτός, ἐκάλυπτε τοὺς ὀφθαλμούς μὲ τὰς μικρὰς χεῖράς του, διὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὸ σκότος, καὶ ἐχώνετο εἰς μίαν γωνίαν προσπαθῶν νὰ κοιμηθῇ· ἐνίοτε ἐξεγείρετο ἐντρομος καὶ προσήγγιζεν εἰς τὸν τοίχον, ὡς ἐὰν εὗρισκεν εἰς τὴν τραχείαν καὶ ψυχρὰν αὐτοῦ ἐπιράνειαν προστασίαν κατὰ τοῦ περικυκλῶντος αὐτὸν σκότους καὶ τῆς ἐρημίας.

Ἄλλ' οἱ ἐχθροὶ τοῦ συστήματος δὲν πρέπει νὰ φαντασθῶσιν ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς καθείρξεως αὐτοῦ ἐστερηθῆ ὁ Ὀλιβερ τοῦ εὐεργετήματος τῆς γυμναστικῆς, τῶν κοινωνικῶν εὐχαριστήσεων ἢ τῶν παρηγοριῶν τῆς θρησκείας. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν γυμναστικὴν, ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦτο ὥραιος καὶ ψυχρὸς, εἶχε τὴν ἄδειαν ἐκάστην πρωΐαν νὰ νίπτῃται εἰς τὴν βρύσιν, ἐν ἀλλῇ πλῆκτοστρώτῳ, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου Μπάμπλ, ὅστις διὰ νὰ προλάβῃ ἐνδεχομένην προσβολὴν καταρροῆς, ἐπετάχυνε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος τοῦ Ὀλιβερ διὰ συνεχῶν βὰδισμῶν. Ὡς πρὸς δὲ τὰς κοινωνικὰς εὐχαρι-

στήσεις, ἀνά πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν ὠδήγουν αὐτὸν εἰς τὸ παιδικὸν ἐστιατόριον καὶ ἐκεῖ διὰ τὸ καλὸν παράδειγμα καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἄλλων ἐμαστιγούτο ὡς τῷ ἔπρεπε. Ἄντι δὲ νὰ τῷ ἀρνηθῶσι τὰς θρησκευτικὰς παρακλήσεις, τοῦναντίον καθ' ἐκάστην ἑσπέραν εἰσήγον αὐτὸν διὰ λακτισμάτων εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκεῖ εἶχε τὴν ἄδειαν νὰ κούρῃ πρὸς μεγάλην αὐτοῦ παρηγορίαν, τὴν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου ἐπιταθεωρημένην καὶ ἐπηρεζήμενην προσευχὴν τῶν συντρόφων του, δι' ἣς ἐδέοντο οὗτοι νὰ καταστῶσιν ἀγαθοὶ, ἐνάρετοι, εὐδαιμόνες καὶ εὐπειθεῖς, καὶ νὰ μὴ ὁμοιάσῃσι τῷ Ὀλιβερ Τουίστ, ὃν παρίσταν ὡς ἐγκαταλειφθέντα πλέον διὰ τὰ πολλὰ του ἐλαττώματα καὶ τὰς κακίας καὶ τὴν προστασίαν καὶ τὴν κυριότητα τοῦ Σατανᾶ, καὶ ὡς τέλειον δείγμα προϊόντος τῆς βιομηχανίας τοῦ διαβόλου.

Ἐν ᾧ οὕτω τὰ τοῦ Ὀλιβερ ἐλάμβανον τοιαύτην ἀγαθὴν καὶ εὐνοϊκωτάτην τροπὴν, συνέβη πρῶταν τινὰ ὁ κύριος Γκαμφρίλδ, καπνοδοχοκαθαριστὴς τὸ ἐπάγγελμα, νὰ κατέρχεται τὴν ὁδὸν, βασανίζων τὸν νοῦν τοῦ πρὸς ἐξεύρεσιν μέσου πληρωμῆς πολλῶν καθυστερούντων ἐνοικίων, δι' ἃπερ ὁ οἰκοδομητικὸς καθίστατο ὀσημέραι ἀπίτητικώτερος. Μὲ ὅλας τὰς ἀθροίσεις καὶ τοὺς ὑπολογισμούς δὲν κατώρθου νὰ συμπληρώσῃ τὸ ποσὸν πέντε λιρῶν στεργιῶν, ὧν εἶχεν ἀνάγκην. Εἰς τοιαύτην δ' ἀμηχανίαν καὶ ἀπόγνωσιν περιελθὼν, ἐκτύπη τὸ μέτωπόν του καὶ κατόπιν ἐκτύπη τὸν ὄνον του, ὅτε διερχόμενος πρὸ τοῦ πτωχοκομείου ἐρριψε τὰ βλέμματά εἰς τὴν ἐπὶ τῆς θύρας τοιχοκολλημένην κοινοποίησιν.

«ὦ! ὦ!» ἔκαμιν εἰς τὸν ὄνον του. Ὁ ὄνος τοῦ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦτο πολὺ ἀσχημένως· πιθανὸν ἐσκέπτετο ἐὰν εἰς τὸ πρόγευμά του θὰ ἔχῃ περισσὰ κραμβόφυλλα, καὶ ἐὰν θάπαλλῃ ταχέως τῶν δύο σάκκων ἃς ἐσυρῆν ἐπὶ τοῦ ἀμαξίου· δὲν προσέσχον εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου του καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

Ὁ κύριος Γκαμφρίλδ ἐξετόξευσε τότε φοβερὰν βλασφημίαν κατὰ τοῦ ὄνου, ἔστρεψε κατόπιν καὶ κατήνεγκε κατὰ τῆς κεφαλῆς του ἰσχυρὸτάτον κτύπημα, δυνάμενον νὰ συντρίψῃ πᾶν ἄλλο κρᾶνιον ἐκτὸς κρᾶνίου ὄνου· εἰτὰ ἤρπασε τὸν χαλινὸν καὶ συνετάραξεν ἀποτόμως τὰς σιτῆρας τοῦ ὄνου, ὅπως ἐπαναγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑπὸ πλοῦν οὕτως ἐστρεφῆν αὐτὸν εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος, κατήνεγκε δεύτερον κτύπημα κατὰ τοῦ κρᾶνίου του ὅπως μὲν ἐσκοτισμένος μέχρι τῆς ἐπανόδου του καὶ ἀνέβῃ εἰς τὸν οὐδὸν τῆς θύρας ἵνα ἀνιχνώσῃ τὴν κοινοποίησιν.

Ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον ἴστατο ὄρθιος, τὰς χεῖρας ὕψισθεν τῶν νώτων ἔχων· εἶχεν ἐξέλθει τῆς συνεδριάσεως, ἐν ᾗ μετ' ἐμβριθείας ἐγνώματσε, καὶ εἶχε παρῆν μάρτυς τῆς

μεταξὺ τοῦ κυρίου Γκαμφρίλδ καὶ τοῦ ὄνου τοῦ μικρὰς ἐριδος· ἐμειδίασε μετ' εὐχαριστήσεως· ἰδὼν τὸν καπνοδοχοκαθαριστὴν πλησιάζοντα εἰς τὴν κοινοποίησιν, διότι πάραυτα κατενόησεν εἶτι ὁ κ. Γκαμφρίλδ ἦτο ὁ καταλληλότερος αὐθέντης διὰ τὸν Ὀλιβερ· ἐπίσης ἐμειδίασε καὶ ὁ κ. Γκαμφρίλδ ἀναγινώσκων τὴν κοινοποίησιν, διότι ἀκριβῶς πέντε λίραι τῷ ἐχρειάζοντο· ὡς πρὸς δὲ τὸ παιδίον, ὅπερ ὤφειλε νὰ ἀναλάβῃ, ἐσκέσθη ὅτι χάρις εἰς τὴν δίκαιαν τοῦ καταστήματος θὰ ἦτο ἀρκούντως ἰσχυρὸν διὰ νὰ ἀρραχῆται εἰς καπνοδοχεῖα· ἐπανέγνω τὴν κοινοποίησιν ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον, λέξιν πρὸς λέξιν ἀκόλουθως φέρων εὐσεβᾶστος τὴν χεῖρα εἰς τὸ κασκέτον αὐτοῦ ἐπλησίασε τὸν κύριον μὲ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον.

«Εἶναι ἐδῶ κἀνὸν παιδί, ὅπου ἡ ἐνορία θέλει νὰ βάλῃ εἰς μάστορη; ἠρώτησεν ὁ κύριος Γκαμφρίλδ.

— Καί, καλέ μου ἄνθρωπε, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον μετὰ προστατευτικῆς μειδιήματος. Τί τὸ θέλετε;

— Ἐὰν ἡ ἐνορία ἤθελε νὰ μάθῃ αὐτὸ κἀμίαν εὐχάριστον τέχνην, ὡς παρὰδείγματος χάριν νὰ καθαρῶν τὰς καπνοδόχας, εἶπεν ὁ κύριος Γκαμφρίλδ, ἔγω ἀνάγκην ἐνός μαθητευομένου καὶ εὐχαριστῶς θὰ το ἔπαιρνα.

— Εἴσελθε,» εἶπεν ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον.

Ὁ κύριος Γκαμφρίλδ ὑπήγε πρῶτον καὶ κατήνεγκεν ἰσχυρὸν κτύπημα κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ὄνου καὶ συνετάραξε τὰς σιτῆρας του, διὰ νὰ μὴ τῷ ἐπέβῃ ἡ ἰδέα νὰ φύγῃ, καὶ ἠκολούθησε τὸν κύριον μὲ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐν ᾗ ὁ Ὀλιβερ Τουίστ εἶχεν ἰδεῖ τὸ πρῶτον τὸν εὐπατρίδην ἐκεῖνον.

«Εἶναι πολὺ ἀκάθαρτον ἐπάγγελμα, εἶπεν ὁ κύριος Λίμκινς ὅταν ἤκουσε τὴν αἴτησιν τοῦ Γκαμφρίλδ.

— Πολλάκις παιδιὰ ἐπνίγησαν εἰς τὰς κἀπνοδόχας, παρετήρησεν ἕτερος κύριος.

— Αὐτὸ συμβαίνει, ὅταν βρέχουν τὸ ἄχυρον πρῶτον τὸ ἀνάψουν διὰ νὰ τὰ κάμῃν νὰ κατακοῦν, καὶ ἔτσι βγαίνει καπνὸς μονάχα καὶ καθλοῦ φωτιά, εἶπεν ὁ κύριος Γκαμφρίλδ. Ἄλλὰ νὰ σᾶς εἰπῶ, ἀφεντικὰ, ὁ καπνὸς δὲν εἶναι καλὸς διὰ τίποτε, ἀποκοιμίζει τὰ παιδιὰ καὶ αὐτὸ θεῖον καὶ αὐτὰ. Τὰ παιδιὰ, βλέπετε, εἶναι πολὺ ἐπιμονὰ καὶ πολὺ ὀκνά· μία καλὴ φωτιά τὰ ἐξυπνὰ καὶ τὰνγκάζει νὰ καταβαίνου' εἰς τὰ τέσσαρα, ὅταν αἰσθάνωνται νὰ ψήνῶνται ἢ πατούσῃσι τῶν ποδῶν των.»

Ἡ ἐπεξήγησις αὕτη ἤρесе φαίνεται πολὺ εἰς τὸν κύριον μὲ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον, ἀλλὰ βλέμμα σοβαρὸν τὸν κύριον Λίμκινς διεκοψέ τὴν φαιδρότητα του. Τὸ συμβούλιον συνεσκέσθη ἐπὶ τινὰ λεπτὰ ταπεινῆ τῆ φωνῆ καὶ μόνον αἱ ἀ-

κόλουθοι λέξεις ἠκούοντο: «Ἐλάττωσις τῶν δαπανῶν ἃς εἴμεθα οἰκονόμοι· ἴδου περίστασις νὰ δημοσιεύσωμεν καλὴν λογοδοσίαν.» Καὶ αἱ λέξεις αὗται ἠκούοντο μόνον διότι ἐπανελαμβάνοντο πολλάκις καὶ μετὰ ζωηρότητος.

Τέλος ἡ ταπεινῆ τῆ φωνῆ συνδιάλεξις αὕτη ἔληξε καὶ ἀφ' οὗ οἱ σύμβουλοι κατέλαβον αὐθις τὰς θέσεις των καὶ ἀνέλαβον τὴν μεγαλοπρεπῆ αὐτῶν φυσιογνωμίαν, ὁ κύριος Λίμκινς εἶπεν:

«Ἐξετάσαντες τὴν αἴτησίν σας, δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν αὐτήν.

— Τὴν ἀπορρίπτωμεν καὶ ὀλοκλήριαν, εἶπεν ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον.

— Ἄνευ δισταγμοῦ,» προσέθεκεν τὰ λοιπὰ μέλη.

Ὁ κύριος Γκαμφρίλδ διετέλει ὑπὸ τὸ βάρος ἀσημάντου τινὸς κατηγορίας, ὅτι τρία ἢ τέσσαρα παιδιὰ ἀπέθανον ὑπ' αὐτὸν ἐκ δαρμῶν τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα μὴ τὸ συμβούλιον εἶς ἀκατανόητου ἰδιοτροπίας ἔλαθε καὶ τοῦτο ὑπ' ὄψιν διὰ τὴν ἀπόφασίν του, ὡς ἐπιβαρυντικὴν περίπτωσιν. Ἐὰν οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα, οἱ κύριοι σύμβουλοι παρεξέκρινον τῆς ὁδοῦ, ἢ ἠκολούθουν συνήθως μὴ ἐπιθυμῶν ποσῶς ὅμως νὰ φέρῃ τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὸ μέσον, ὁ κύριος Γκαμφρίλδ ἀπεμακρύνετο βραδέως τῆς τραπέζης, στρέφων τὸ κασκέτον μεταξὺ τῶν δακτύλων του.

«Λοιπὸν, ἀφεντικὰ, δὲν θέλετε νὰ μὴ τὸ δώσῃτε; εἶπεν ἰστάμενος ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας.

— Ὅχι, εἶπεν ὁ κύριος Λίμκινς· ἡ τοῦλάχιστον, ἐπειδὴ τὸ ἐπάγγελμα εἶναι ἀκάθαρτον, εἴμεθα γνώμης ὅτι ἡ προσφερομένη ἀμοιβὴ πρέπει νὰ ἐλαττωθῇ.»

Ἡ φυσιογνωμία τοῦ κυρίου Γκαμφρίλδ ἐφαιδρύνθη· ἐπλησίασε μετὰ σπουδῆς τὴν τράπεζαν καὶ εἶπε:

«Πόσα θέλετε νὰ μὴ δώσετε, ἀφεντικὰ; σὰς παρακαλῶ, μὴ ζητῆτε νὰ ζημιώσετε ἓνα πτωχὸν ἄνθρωπον· πόσα μὴ δίνετε;

— Μοῦ φαίνεται, ὅτι τρεῖς λίραι καὶ δέκα σελίνια εἶναι πολὺ ἀρκετὰ, εἶπεν ὁ κύριος Λίμκινς.

— Εἶναι μάλιστα καὶ δέκα σελίνια παραπάνω ἀφ' ὅσα χρειάζονται, εἶπεν ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον.

— Ἄς ἦναι, βάλετε τέσσερες λίρες, ἀφεντικὰ, εἶπεν ὁ Γκαμφρίλδ, καὶ τὰ ἰσάξομεν.

— Τρεῖς λίρες καὶ δέκα σελίνια, ἐπανέλαβεν ὁ κύριος Λίμκινς μετὰ σταθερότητος.

— Νὰ μοιράσωμεν τὴν διαφοράν, ἀφεντικὰ, εἶπεν ὁ Γκαμφρίλδ μετ' ἐπιμονῆς· τρεῖς λίρες καὶ δεκαπέντε σελίνια.

— Οὐδ' ἓνα φαρδίον παραπάνω, εἶπεν ὁ κύριος Λίμκινς μετὰ τῆς αὐτῆς σταθερότητος.

— Εἴθε πολὺ σκληροὶ εἰς ἐμὲ, ἀφεντικὰ, εἶπεν ὁ Γκαμφρίλδ, ἀμφοτέρωθεν.

— Μπα! μπα! ανοησία! είπεν ο κύριος με τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον. Καὶ δωρεὰν νὰ το ἐπαίρνες πάλιν ὠφελήμενος θὰ εὐρεθῆς· πάρε το, ἀνόητε· εἶναι παιδί καθὼς τὴ θέλεις· καὶ ἀνκάμια φορὰ τὸ δέρεαι, θὰ τοῦ κάμνη καλὸ· δὲν κοστίζει καὶ τίποτε ἢ διατροφή του, διότι ἀφ' οὗτου ἐγεννήθη, ποτὲ δὲν ἐπαθεν ἀπὸ δυσπεψίαν. Χὰ, χὰ, χὰ!»

Ὁ κύριος Γκαμφίηλδ ἐρριψεν εὐηθες βλέμμα ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου, καὶ βλέπων ὅλους μειδιῶντας ἀνεκάγχασε καὶ αὐτός.

Ἡ συμφωνία ἐγένετο καὶ ὁ κύριος Μπάμμπλ διετάχθη νὰ προσαγάγη αὐθημερὸν τὸν Ὀλιβερ Τουίσιτ πρὸ τοῦ εἰρηνοδίκου, ὅστις κατὰ τὸν νόμον ἔδει νὰ προσυπογράψῃ καὶ ἐπικυρώσῃ τὸ συμβόλαιον τῆς προσλήψεως τοῦ μαθητευομένου.

Συνεπεῖα τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ὁ Ὀλιβερ πρὸς μεγίστην αὐτοῦ ἐκπληξιν ἐξῆλθε τῆς φυλακῆς καὶ τῷ ἔδωσαν νὰ φορέσῃ λευκὸν ὑποκάμισον. Μόλις εἶχε τελειώσῃ τὸν ἐκτακτὸν τοῦ στολισμὸν του, καὶ ὁ κύριος Μπάμμπλ ἔφερεν αὐτῷ ἐν τρυβλίον πόλτου, καὶ δύο οὐγκίας καὶ τέταρτον ἄρτου, ὡς συνειθίζετο κατὰ τὰς ἐορτασίμων ἡμέρας. Ταῦτα ἰδὼν ὁ Ὀλιβερ ἤρχισε νὰ χέῃ θερμὰ δάκρυα, σκεφθεὶς οὐχὶ πολὺ ἀνόητος, ὅτι ἀφ' οὗ τοιοῦτοτρόπως ἤθελε νὰ τον παχύνῃ τὸ συμβούλιον, θὰ εἶχε προαπερασισμένον νὰ τον φονεύσῃ χάριν ἰσως φιλανθρωπικοῦ τινος σκοποῦ.

«Μὴ κλαίης καὶ κοκκινίζου τὰ μάτια σου, Ὀλιβερ, ἀλλὰ φάγε καλὰ καὶ ἔσο εὐθυμος, εἶπεν ὁ Μπάμμπλ μετ' ἀρχοντικοῦ ἤθους. Θὰ σε βάλουν εἰς ἀφεντικὸν, Ὀλιβερ.

— Εἰς ἀφεντικὸν, Σέρ! εἶπε τὸ παιδίον τρέμον.

— Ναί, Ὀλιβερ, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ. Οἱ εὐεργετικοὶ καὶ μεγαλόδωροι ἄνδρες, ὅπου φροντίζουν γιὰ σὲ ὡς πατέρες, Ὀλιβερ, διότι δὲν ἔχεις πατέρα, θὰ σε βάλουν εἰς ἀφεντικὸν, θὰ σε βάλουν εἰς τὴν κοινωνίαν, νὰ γίνῃς ἄνθρωπος, ἀν καὶ δι' αὐτὸ ἢ ἐνορία θὰ ἐξοδεύσῃ τρεῖς λίρες καὶ δέκα σελίνια! Τρεῖς λίρες καὶ δέκα σελίνια, Ὀλιβερ! με' ἄλλους λόγους ἐβδόμηντα σελίνια! Καὶ ὅλα αὐτὰ δι' ἓνα ἄθλιον ὄρφανόν, τὸν ὅποιον κάνεις δὲν ἀγαπᾷ!»

Ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐτελείωσε διὰ νὰ πάρῃ ἀναπνοὴν ἀφ' οὗ ἀπήγγειλε δι' ὕφους ἐπισήμου τὴν ἀνωτέρω προσλαλίαν. Τὰ δάκρυα κατέκλυζον τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ταλαιπώρου παιδὸς καὶ μικρῶς ὠλόλυξε.

«Ἐλα, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ με' ὀλιγοτέρην ἔμφρασιν, διότι ἢ φιλαυτία του ἐκολακεύθη ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς εὐγλωττίας του· ἔλα, Ὀλιβερ, σπύγγισε τὰ μάτια σου με' τὸ μανίκι σου, καὶ μὴ χύνῃς δάκρυα ἔς τὴν σοῦπά σου· κάμνεις ἄν ἀνόητος, καὶ μὲν Ὀλιβερ.» Ἀναμφιβόλως διότι ὁ πόλτος εἶχεν ἀρκετὸν ὕδωρ, καὶ δὲν εἶχεν ἀνάγκην δακρύων διὰ ν' ἀζήσῃ.

Καθ' ὁδὸν ἐν ᾧ μετέβαινον εἰς τοῦ εἰρηνοδίκου ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐνουθέτει τὸν Ὀλιβερ, λέγων αὐτῷ ὅτι τὸ μόνον ὅπερ εἶχε νὰ κάμῃ ἦτο νὰ φαίνεται εὐθυμος, καὶ ὅταν τὸν ἐρωτήσουν ἀν θέλῃ νὰ ἐμῆ μαθητευόμενος νὰ παντήσῃ—Μετὰ πάσης χαρᾶς. Ὁ Ὀλιβερ ὑπεσχέθη νὰ ἐκτελέσῃ πιστῶς τὰ δύο ταῦτα παραγγέλματα καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον ὁ κύριος Μπάμμπλ τῷ ἔδωκε με' τρόπον νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἀν ἔκαμνεν ἄλλως δὲν θὰ τὰ πέραγε καλὰ. Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ εἰρηνοδίκου ἐκλείσθη μόνος εἰς μικρὸν δωμάτιον, ἔπου ὁ κύριος Μπάμμπλ τὸν διέταξε νὰ περιμένῃ.

Τὸ παιδίον ἔμεινεν ἐκεῖ, τρέμον καὶ ἐν ἀγωνίᾳ· μετὰ παρέλευσιν ἡμισείας ὥρας ὁ κύριος Μπάμμπλ διήνοιξε τὴν θύραν, προσέβηκε τὴν ἀσκεπῆ κεφαλὴν του καὶ εἶπε γεγωνυῖα τῇ φωνῇ.

«Ὀλιβερ, φίλε μου, ἔλα νὰ παρουσιασθῆς εἰς τὸν κύριον εἰρηνοδίκην.» Καὶ συγχρόνως ἐξακοντίσας ἀπειλητικὸν βλέμμα κατὰ τοῦ παιδὸς, προσέθηκε χαμηλῇ τῇ φωνῇ: «Πρόσεχε εἰς ὅσα σοῦ εἶπα, μάγκα τοῦ διαβόλου!»

Ἀκούσας τοὺς δύο τοῦτους τρόπους τοῦ λέγειν, κάπως ἀντιφάσκοντας πρὸς ἀλλήλους, ὁ Ὀλιβερ ἐκύτταξε με' ἀπορίαν τὸν κύριον Μπάμμπλ. Ἀλλ' οὗτος προέλαβε πᾶσαν παρατήρησιν τοῦ παιδὸς, μὴ ἀφείδεν αὐτῷ καιρὸν νὰ σκεφθῆ, ἀλλ' εἰσαγαγὼν αὐτὸν μετὰ σπουδῆς εἰς πλυσίον αἰθουσαν, ἧς ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτὴ ἦτο δ' ἡ αἰθουσα αὕτη εὐρεῖα, καὶ ἐφωτίζετο ὑφ' ἐνὸς μεγάλου παραθύρου. Ὅπισθεν ὑψηλοῦ γραφείου ἤδρευον δύο πρεσβύται κεκονιαμένην ἔχοντες τὴν κόμην, ὧν ὁ εἰς ἀνεγίνωσκεν μίαν ἐφημερίδα, ἐν ᾧ ὁ ἕτερος τῇ βοήθειᾳ ζεύγους δίοπτρων ἐμελέτα μικρὸν τεμάχιον περγαμνῆς. Πρὸ τοῦ γραφείου ἴσταντο ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ κύριος Λίμκινς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ κύριος Γκαμφίηλδ, μαῦρος ἐκ κεννίας καὶ ἀκάθαρτος.

Ὁ διοπτροφόρος γέρον ἐφαίνετο ἀπερροφημένος ἐκ τῆς μελέτης τῆς περγαμνῆς καὶ εἶχε σχεδὸν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς· ὁ Μπάμμπλ ἐτοποθέτησε τὸν Ὀλιβερ πρὸ τοῦ γραφείου.

«Ἴδου τὸ παιδίον, ἐξοχώτατε,» εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ.

Ὁ τὴν ἐφημερίδα ἀναγινώσκων γέρον ἤγειρε πρὸς στιγμὴν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐξύπνησε τὸν συνάδελφόν του, τραβήξας αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὶδος.

«Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι τὸ παιδίον; ἠρώτησεν ὁ γέρον κύριος.

— Ναί, Σέρ, ἀπήντησεν ὁ Μπάμμπλ. Χαίρετίσε τὸν ἀθένητον, φίλε μου.»

Ὁ Ὀλιβερ ἔλαβε θάρρος καὶ ἐχαίρετίσεν ὡς ἠδύνατο κάλλιον. Προσηλωμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰς κεκονιαμένας φενάκας των, ἐσκέπτετο ἀν ἐγεννήθησαν με' τοιαύτας τρίχας, καὶ ἀν ἔνεκα τούτου ἔχουν μεγάλας θέσεις.

«Λοιπὸν, εἶπεν ὁ γέρον κύριος, ὑποθέτω ὅτι ἔχει κλίσιν πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ καπνοδοχοκαθαριστοῦ.

— Τρελαίνεται δι' αὐτὸ, ἐξοχώτατε, εἶπεν ὁ Μπάμμπλ, τσιμπῶν συγχρόνως τὸν Ὀλιβερ, ὅπως οὕτω τὸν προειδοποιήσῃ ὅτι ὄφειλε νὰ μὴ εἰπῇ τὸ ἐναντίον.

— Θέλει νὰ γίνῃ καπνοδοχοκαθαριστὴς ναὶ ἤχι; ἠρώτησεν ὁ γέρον κύριος.

— Ἐὰν αὐριον τοῦ ἔλεγον νάλλᾳ ἐπάγγελμα, θὰ ἐπέμενε διὰ τῆς θίας νὰ γένη καπνοδοχοκαθαριστὴς, καὶ θὰ ἐδραπέτευεν, εὐγενέστατοι, ἀπεκρίνατο ὁ Μπάμμπλ.

— Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ μέλλον κύριός του; Σέι, κύριε; Θὰ τὸν μεταχειρίζεσθε καλῶς, ἢ ἔχι; Θὰ τὸν τρέφητε, θὰ λαμβάνητε πᾶσαν περὶ αὐτοῦ φροντίδα; ἠρώτησεν ὁ γέρον κύριος στραφὼς πρὸς τὸν καπνοδοχοκαθαριστήν.

— Ναί, καὶ ὅταν λέγω ναί, τὸ ναί μου εἶναι ναί! εἶπε κομπάζων ὁ κύριος Γκαμφίηλδ.

— Ἐχετε κάπως ἀπότομον φωνὴν, ἀλλ' ἔχετε συγχρόνως φυσιογνωμίαν ἐντίμου καὶ εὐλακίνοῦς ἀνθρώπου, εἶπεν ὁ γέρον κύριος, στρέφων τὰ δίοπτρά του πρὸς τὸν διεκδικούντα τὴν πεντάλιον ἀμοιβὴν, οὗ τὸ δυσειδὲς ἐξωτερικὸν προέδιδε τὴν ὁμότητα τοῦ χαρακτῆρός του· ἀλλ' ὁ εἰρηνοδίκης ἦτο τυφλὸς σχεδὸν καὶ παλίμπαις· ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τὴν ἀπαίτησιν νὰ βλέπῃ ὡς πᾶς ἄλλος καθαρά.

— Κολακεύομαι νὰ τὸ πιστεύω, Σέρ, εἶπεν ὁ κύριος Γκαμφίηλδ, εἰδεχθῶς μειδιῶν.

— Οὐδόλω· ἀμφιβάλλω, φίλε μου,» ἀπεκρίθη ὁ γέρον κύριος στηρίζων τὰ δίοπτρα ἐπὶ τῆς μῆδος καὶ προσπαθὼν νὰ εὕρῃ τὸ μελανοδοχεῖον.

Ἦτο ἡ κρίσιμος στιγμή τῆς τύχης τοῦ Ὀλιβερ. Ἐὰν τὸ μελανοδοχεῖον εὐρίσκειτο εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν ὁ γέρον κύριος τὸ ἐζήτηι, θὰ ἔβαρε τὸν κάλαμόν του, θὰ ὑπέγραφε τὸ συμφωνητικὸν, ὁ δὲ καπνοδοχοκαθαριστὴς θὰ παρελάμβανε πάραυτα τὸν Ὀλιβερ. Ἀλλ' ἡ τύχη ἠθέλησε ὥστε τὸ μελανοδοχεῖον νὰ εὐρίσκειται ὑπὸ τὴν βίνα τοῦ εἰρηνοδίκου, ὅστις ματαίως ἐζήτηι αὐτὸ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη τῆς τραπέζης.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς πᾶ μέρη τῆς τραπέζης. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐρένης ταύτης, ἔροιψε τὰ βλέμματα πρὸ αὐτοῦ καὶ ἀντέκρουσε τὴν ὠχρὰν καὶ τεταραγμένην φυσιογνωμίαν τοῦ Ὀλιβερ Τουίσιτ, ὅστις μετ' ὅλα τὰ ἐκφραστικὰ βλέμματα καὶ τὰ τσιμπήματα τοῦ Μπάμμπλ, ἔβλεπε τὸ φρικῶδες ἐξωτερικὸν τοῦ μέλλοντος κυρίου του με' ἐκφρασιν φρίκης καὶ τρόμου, τοσοῦτῳ προφανοῦς ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ διαλάβῃ τὴν προσοχὴν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡμιτύφλου εἰρηνοδίκου.

Ὁ γέρον κύριος ἐσταμάτησεν, ἀπέθηκε τὸν κάλαμον αὐτοῦ καὶ προσέβηκε τὸν κύριον Λίμκινς, ὅστις ἔλαβε δόσιν ταμβάκου, προσποιούμενος φαιδρότητα καὶ ἀδιαφορίαν.

«Παιδί μου,» εἶπεν ὁ γέρον κύριος κύπτων πρὸ τοῦ γραφείου.

Ὁ Ὀλιβερ ἐρρίγησεν ἀκούσας τὸν λόγον τοῦτον, ἢ δὲ παραχῆ του ἦτο συγγνωστέα, διότι ὁ γέρον ὠμίλησε μετὰ προσηνοῦς τόνου, καὶ πᾶς ἀσυνήθης ἦχος ταρασσεί πάντοτε· τρόμος γενικὸς τὸν κατέλαβε καὶ ἐξερράγη εἰς δάκρυα.

«Παιδί μου, εἶπεν ὁ γέρον κύριος, εἶσαι ὠχρὸς καὶ φαίνεται τρομασμένος. Τί ἔχεις;

— Ἀπομακρύνθητι ὀλίγον αὐτοῦ, κλητῆρ, εἶπεν ὁ ἕτερος ἄρχων, ἀποθέτων τὴν ἐφημερίδα καὶ μετ' ἐνδιαφέροντος προσβλέπων τὸν Ὀλιβερ. Εἰπέ μας, παιδί μου, τί ἔχεις; μὴ φοβῆσαι τίποτε.»

Ὁ Ὀλιβερ ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ συνάπτων τὰς χεῖρας καθικέτευσε τοὺς ἄρχοντας νὰ διατάξωσι νὰ τον βάλωσι πάλιν εἰς τὴν φυλακὴν, λέγων ἦτι προστίμα νὰποθάνῃ τῆς πείνης, νὰ τον δέρουν καθ' ἡμέραν καὶ νὰ τον σκοτώσουν ἀκόμη, ἀν ἤθελον, παρὰ νὰ τον παραδώσουν εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐπροξένει τρόμον.

«Πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ Μπάμμπλ, ὑψὼν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς χεῖρας, ὑπερηφάνως καὶ με' μεγαλοπρέπειαν. Πολὺ καλὰ, Ὀλιβερ! Ἀπὸ ὅλα τὰ πονηρὰ καὶ δόλια ὄρφανὰ ὅπου εἶδα εἰς τὴν ζωὴν μου, σὺ εἶσαι τὸ ἀναιδέστερον!

— Σιωπῆ, κλητῆρ, εἶπεν ὁ δεύτερος ἄρχων, ὅταν ὁ κύριος Μπάμμπλ ἐτελείωσε.

— Ζητῶ συγγνώμην παρὰ τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμπλ, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ εἰς τὰ ὄπτα του· εἰς ἐμὲ ἀπευθύνεται ἢ ὑμετέρα ἐξοχότης;

— Ναί, σιωπῆ!»

Ὁ Μπάμμπλ ἔμεινεν ἐμβρόντητος· κλητῆρ αὐτὸς ἐνοριακὸς καὶ νὰ διαταχθῇ νὰ σιωπήσῃ! ὁ κόσμος ἐχάλασε!

Ὁ γέρον διοπτροφόρος κύριος προσεῖδε τὸν συνάδελφόν του, καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ὡς ἐπιδοκιμάζων.

«Ἀρνούμεθα νὰ ἐπικυρώσωμεν τὸ συμφωνητικὸν τοῦτο, εἶπεν ὁ εἰρηνοδίκης καὶ συγχρόνως ἔροιψε μακρὰν τὸ φύλλον τῆς περγαμνῆς.

— Ἐλπίζω, ἐψέλλισεν ὁ κύριος Λίμκινς, ἐλπίζω ὅτι, ἐπὶ τῆς ἀναξίας λόγου μαρτυρίας ἐνὸς παιδίου στηριζόμενοι, δὲν θὰ θεωρήσητε ὑποπτον τὴν διαγωγὴν τῶν ἀρχῶν.

— Ἴδικόν μας καθῆκον δὲν εἶναι νὰποφανθῶμεν περὶ τοιοῦτου ἀντικειμένου, ἀπήντησε ξηρῶς ὁ γέρον κύριος· ἐπαναγάγετε τὸ παιδίον εἰς τὸ κατὰσθημα καὶ χορηγήσατε εἰς αὐτὸ τὰς περιθάλψεις, ὧν ἔχει μεγάλην ἀνάγκην.»

Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ κύριος με' τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον ἐβεβαίωσεν μετὰ τῆς μεγίστης θετικότητος, ὅτι ὁ Ὀλιβερ ἔχι μόνον εἰς τὴν κρεμάλαν θὰ καταντήσῃ, ἀλλὰ καὶ ὅτι εἰς τέσσαρα κομμάτια θὰ τὸν διαμελίσωσιν ἐπὶ

πλέον. Ὁ κύριος Μπάμπλ ἐκίνησε μετὰ Ζοφρόου και μυστηριώδους ἤθους τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπεν ὅτι ἤθελε νὰ ἔχη καλὸν τέλος αὐτὸ τὸ παιδί· εἰς δὲ ὁ κύριος Γκαμφίλδ ἀπήντησεν ὅτι εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν παραδίδοτο εἰς αὐτόν. Ἡ εὐχὴ αὕτη ἐφάνητο ἀντίθετος τρόπον τινὰ τῆς τοῦ κλητῆρος, καὶ τοὶ ὁ Μπάμπλ καὶ ὁ Γκαμφίλδ εἰς πολλὰ ἄλλα συνερῶνθησαν πληρέστατα.

Τὴν πρωίαν τῆς ἐπαύριον ἀνηγγέλθη αὐτοῖς εἰς τὸ κοινὸν ὅτι ὁ Ὀλιβερ Τουίστ ἦτο δι' ἐνοικίον, καὶ ὅστις ἐδέχετο νὰ ἀναλάβῃ τὸ βᾶρος αὐτοῦ θὰ ἐκέρδιαιεν πέντε λίρας.

*Εἰς τὴν συνέχισιν.

**Π

ΟΛΥΣΣΕΙΑ ΔΡΑΠΗΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐμιλ. Ζολᾶ.]

Ἄφ' ἧς ἐποχῆς ἀνυψώθησαν διὰ νόμου οἱ κύνες τῆς Γαλλίας εἰς τὸ ἀξίωμα φορολογουμένου πολίτου, ἐπόμενον ἦτο ν' ἀνάπτυξη καὶ παρ' αὐτοῖς τάξις τις ἀνυποτάκτων, δυστροποῦντων νὰ πληρώσωσιν ὅσον δῆποτε φόρον, στέρουμένων μονίμου κατοικίας, καὶ ἀποζώντων δαπάναις τοῦ κοινού. Οἱ τοιοῦτοι δύνανται νὰ ἐνομασθῶσι κύνικοι φιλόσοφοι τοῦ γένους τῶν σκύλων. Οἱ ὀπαδοὶ τῆς αἰρέσεως ταύτης ἐνδιαίτημα ἔχουσι τὴν ὁδὸν καὶ συνήθη ἐνασχόλησιν τὴν ἐνέργειαν ἀνασκαιφῶν ἐν τῷ βορβόρῳ πρὸς ἀνεύρεσιν οἰουδήποτέ τινος φαγωσίμου. Αἱ χαρὰ καὶ αἱ λύπαι αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτω εἶναι πάντοτε ἀνάλογοι πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἀνασκαφῆς. Ὅτε μὲν βλέπει τις αὐτοῦς λιποσάρκους καὶ λασπώδεις παρορρομένους τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν μετὰ κατηφοῦς καὶ πειναλέας ὄψεις, ὅτε δὲ εὐτυχῆσαντας ν' ἀνεύρωσιν ἄθροισμα λιπαρῶν κοκκάλων ἐν σωρῶ ἀκαθαρσιῶν καὶ τότε ἐκθέτοντας εἰς τὸ θάλασπος τοῦ ἡλίου τὴν πλήρη αὐτῶν γαστέρα μετὰ ὄντως ἀξιοζηλεύτου αὐταρσεκείας.

Πολλάκις ἔτυχε νὰ σπουδάσω τὴν φυσιογνωμίαν τῶν τετραπόδων τούτων κηφῆνων καὶ πολλάς νὰ εὕρω ὁμοιότητας μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς μάγκας τῶν ἀγριῶν. Ἀμφοτέροι ἐχουσι κοινὸν τὸ ἀκτένιστον, τὸ προπετὲς καὶ τὴν ἀναίδειαν μεθ' ἧς ἔρπουσι ταπεινῶς ὅταν πεινώσι καὶ ὑλακτοῦσιν ἢ δάκνουσι μετὰ τὸ γεῦμα. Τὰ δυστυχῆ ταῦτα ζῶα (ὁμιλῶ περὶ τῶν κυνῶν) ἀπολέσαντα τὸ αἶσθημα τῆς ἠθικῆς εὐθύνης ἀπαρνοῦνται τὸν πολιτισμὸν, ὅστις ἐκδικουμένους τ' ἀποπτύει ἐκ τῶν κόλπων του, καταδικάζει αὐτὰ ν' ἀποζῶσι διὰ παντοίων ἐπικινδύνων τεχνισμάτων καὶ νὰ τρώγῃσι περισσότερον ζῆλον ἢ κρέας. Ἄλλ' ἐγὼ αἰσθάνομαι συμπάθειαν τινὰ πρὸς τοὺς παρίας τούτους, οἵτινες πιθανῶς οὐ μόνον φιλόσοφοι εἶναι, ἀλλὰ καὶ ποιηταί, καὶ ὡς ἐκ τούτου προτιμῶσι πάντως ἀγαθοῦ ἀπερβόριστον ἐλευθερίαν κινήσεων καὶ ἀτελευτήτους ἐν ὑπαίθρῳ βεμβασμούς. Κάλισστα γνωρίζω ὅτι οὗτοι εὐρίσκονται εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν

κατὰ τῆς κοινωνίας· ἀλλ' ἡ κοινωνία εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἔπειτα οἱ τάλκίπυροι οὗτοι σκύλοι οὐκ ἀπαρδεδομένοι εἰσποιοῦσι εἰς ποιητικὰς ὄνειροπολήσεις ἀπίθανον φαίνεται μοι νὰ βουλευόμεναι ἐπικινδύνον τι κατὰ τῶν λαῶν ἢ τῶν βασιλείων.

Τὰ ἀνωτέρω εἶναι ἀπλοῦν προανάκρουσμα τοῦ διηγήματος, τὸ ὁποῖον θέλω διηγηθῆ ἀπαρἀλάκτως ὅπως παρέλαβον αὐτὸ ἐκ τοῦ στόματος γηραλέου κυνός, κληροδοτηθέντος μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ μου, ὅστις φεῦ! οὐδὲν ἄλλο πλὴν αὐτοῦ μ' ἐκληροδότησεν. Ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν ὁ κληροδοτηθεὶς καὶ ἐγὼ ἐθεωροῦμεν χάσμῳ μὲν τὴν σπινθηρίζουσαν ἐστίαν, τὸ καλὸν ζῶον ἐκρινε εὐλογον νὰ μιμηθῆ τὸ παραδειγμα τῶν ἵππων τοῦ Πατρόκλου καὶ τῆς ἄνου τοῦ Βκλαάμ διηγούμενός μοι τὰ κατωτέρω «μ' ἀνθρώπινη λαλιτσα.»

Ἡλικίαν εἶχον τότε δωδεκάμηνον καὶ ἡμῖν ὁ εὐπιστότερος τῶν σκύλων, ἔτοιμος πάντοτε νὰ πράξῃ πᾶσαν ἀνοσιάν ἐν πλήρει πεποιθήσει ὅτι ἦτο φρόνιμον ἔργον. Ἐνθυμιεῖσαι πόσον μὲ ἠγάπα ὁ μακάριτος θεὸς σου. Μεγάλη τις ἐν τῷ τοίχῳ ἡματιοθήκη μ' ἐχρησίμευσεν ὡς εὐρύχωρος κοιτῶν, τριπλοῦς δὲ τάπητος καὶ μαλακὸν σκέπασμα μοι παρεῖχον κοίτην ἀξίαν συβαρίτου. Ἡ τράπεζά μου ἦτο ἐφάμιλλος τῆς κλίνης· οὐδέποτε παρετίθετο ἐπ' αὐτῆς οὔτε ξηρὸς οὔτε βεβρεγμένος ἄρτος, ἀλλὰ μόνον κρέατα ἐρυθρὰ καὶ εὐώδη. Σακχάρωτὰ δὲ μοι ἐδίδοντο τόσον πολλὰ, ὥστε κατήντησα νὰ τὰ ἀηδιάσω, τὰ ἔτρωγον δὲ μόνον καὶ μόνον, ἵνα μὴ φαίνωμαι ἀχάριστος πρὸς τὸν κύριόν μου.

Περὶ ἐργὸν θέλει σοὶ φανῆ, ἀλλ' ἐν τούτοις ἀληθέστατον εἶναι ὅτι ἐν μέσω τοιαύτης τρυφῆς ὑπὸ μιᾶς μόνον κατειχόμενῃ ἐπιθυμίας, νὰ ἐπιτύχῃ τὴν θύραν ἀνοικτὴν καὶ νὰ δραπετεύσω. Αἱ θωπεῖαι μοι ἐφαίνοντο ἀνοίσει, ἡ μαλακότης τῆς στρωμνῆς μου πληκτικὴ, ἡ καλὴ τροφὴ μονότονος καὶ ἡ διηνεκὴς εὐτυχία ἀνυπόφορος. Πρέπει δὲ καὶ νὰ προσθέτῃ ὅτι νεύων τὴν πρότεράϊαν εἰς τὸ πᾶράθυρον εἶχον παρατηρήσει τέσσαρας σκύλους τοῦ δρόμου μαχομένους πρὸς ἀλλήλους, ἡχηρῶς ὑλακτοῦντας, κυλιόμενους ἐπὶ τοῦ κονιορτοῦ, ἰσχυροῦς, εὐκρινῆς, ἀνεξαρτήτους καὶ ὑπερηφάνους. Τὸ θέαμα τοῦτο τοσοῦτον μὲ ἐνθουσίασεν, ὥστε ἤρχισα νὰ γαυγίζω, ὁ δὲ θεὸς σου ἔσπευσε νὰ μοι προσφέρῃ τεμάχιον ζακχάρως τὸ ὁποῖον μοι ἐφάνη ἀνοστον ὡς ἱατρικόν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐσχρημάτισα ἐδραϊὰν πεποιθήσιν ὅτι ἡ εὐτυχία εὐρίσκειτο ὀπισθεν τῆς κατηραμένης ἐκείνης θύρας, ἥτις ἐκλείετο πάντοτε ἀδυσώπητως πρὸ ἐμοῦ. Ἀπόδειξιν δὲ τῆς ὀρθότητος τοῦ συλλογισμοῦ τούτου ἀναμφισβήτητον ἐθεώρουν ὅτι μετὰ τῆς αὐτῆς φροντίδος ἐκλείετο καὶ ἡ θύρα τοῦ ἐρμαρίου ὅπου ἐτίθετο

τὸ κρέας. Ἐκτοτε ἀπεφάσισα νὰ δραπετεύσω, βέβαιος ὢν ὅτι ἐν τῷ βίῳ τοῦ σκύλου περιεῖχοντο ἀπολαύσεις πολὺ γλυκύτεραι τῆς ζακχάρως, τοῦ ὁποῦ κρέατος καὶ τῆς μαλακῆς κλίνης. Τὴν ἐπιούσαν λησμονηθείσης τῆς θύρας ἀνοικτῆς ὤρμησα ἀκράτητος εἰς τὸν δρόμον, ἵνα κληγήσω τὸ ἄγνωστον ἰδανικόν, τοῦ ὁποῦ ἡ δίψα ἐβασάνιζε τὴν ψυχὴν μου.

Β'

Πόσον εὐμορφος μ' ἐφάνη ὁ δρόμος καὶ τὰ ἐκατέρωθεν αὐτοῦ βέματα ἀκαθάρτου ὕδατος! Καὶ αὐτὸς ὁ βόρβορος ὅστις μ' ἐπιτύλιζε ἀνὰ πᾶν μου πῆδημα μ' ἐφαίνετο ἡδύτερος πάσης θωπείας καὶ μαλακώτερος τοῦ τάπητος τοῦ θεοῦ σου. Ἡ ἡμέρα ἦτο ὀρεσερὰ ἀλλ' εὐήλιος, ἡ δὲ ὀρεσερὴς αὕτη θερμότης μ' ἐφαίνετο εἰσδύουσα εὐφροσύνας εἰς τὸ σῶμά μου καὶ ἀναλύουσα τὸ ἐχληρόν μου πάχος. Ἄν σὲ κρύπτω ἐν τούτοις ὅτι ἔτρεμον ὅλος· ἡ ἠδονὴ καὶ ἡ ἐκπληξίς ἦν ἠσθανόμην δὲν ἦτο ἀμέτοχος φόβου, ὅστις ἐκαρυφώθη μέχρι σχεδὸν λειποθυμίας, ὅτε τρεῖς μεγάλοι σκύλοι ὤρμησαν ὑλακτοῦντες κατ' ἐμοῦ. Οὗτοι ἰδόντες τὸν φόβον μου μὲ εἶπον ὅτι εἶμαι ἀνόητος καὶ ἐγαύγιζον ἀστειευόμενοι. Τότε ἤρχισα καὶ νὰ συνυλακτῶ μετ' αὐτῶν, νὰ συγκυλιώμαι εἰς τὴν λάσπην καὶ νὰ παραδίδομαι εἰς μυρία νέα παιγνίδια μετὰ τῶν νέων μου συντρόφων! Ἄλλ' ἐκεῖνοι ἦσαν ἰσχυρὰ καὶ εὐκίνητα ζῶα, ὥστε ἐξεκαρδίζοντο βλέποντές με κυλιόμενον ὡς σφαῖραν λίπους ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου· ἐνῷ διηγούμενη αὐτοῖς τὴν ἱστορίαν μου ἀντήλασσον βλέμματα πλήρη ἐμπαικτικοῦ οἴκτου.

Ἐν τούτοις γέρων τις μανδρόσκυλος τῆς κυνικῆς ἐκείνης συμμορίας αἰσθανθεὶς ἰδιαιτέραν πρὸς ἐμὲ συμπάθειαν ἀνέλαβε τὸ ἔργον τῆς ἀνατροφῆς μου, ἐγὼ δὲ εὐχαρίστησα τὸν διδάσκαλον μετὰ ζωηρᾶς εὐγνωμοσύνης.

Πόσον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν μ' ἐφαίνοντο εὐτελεῖ τὰ γλυκίσματα τοῦ θεοῦ σου! Ἐγεύθην ὅτε κατὰ πρώτον καὶ ὕδωρ τοῦ ὄχετος, τὸ ὁποῖον μ' ἐφάνη ἀληθὲς νέκταρ, ἐξ οὗ μεθυσθεὶς ἐβλεπον πάντα τὰ περὶ ἐμὲ βόδινα καὶ ὄρατα, ἀπολαύων τῆς ἰδανικῆς εὐτυχίας νὰ ζῶ ἐλεύθερος ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, τρέχων καὶ γαυγίζων ὅπου καὶ ὅσον ἐπεθύμουν.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διήλθε πρὸ ἐμοῦ μικρὰ τις σκύλα, τόσον ὄρατα, ὥστε μόνον κατ' ὄναρ ἠδύνατό τις νὰ ἰδῇ τοιοῦτον πλάσμα, ἰσχυρὸν καὶ τρελλάνη καὶ τὸν φρονιμώτερον τῶν σκύλων. Οἱ τέσσαρες μοι σύντροφοι ὤρμησαν ἀθρόοι εἰς προῦπάντησιν τῆς εὐειδοῦς νεήλιδος, ἐγὼ δὲ προτρέξας αὐτῶν ἠτοιμάζομην νὰ προσφέρω αὐτῇ τὰς προσήσεις μου, ὅτε εἰς τῶν συντρόφων ἐνάπηξεν τοὺς μακροὺς αὐτοῦ ὀδόντας εἰς τὸν λαιμόν μου τόσον ἀσπλάγχχνως, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσω κραυγὴν ἄλγους καὶ ἀπελπισίας καὶ ν' ἀποφύγω τὴν ἐπίπληξιν τοῦ

Μέντωρός μου, καθ' ὃν εἶχον ἄδικον νὰ ἐδύρωμαι οὕτω διὰ τόσον μικρὸν πρᾶγμα.

Ἐν τούτοις παίζοντες καὶ διώκοντες ἀλλήλους εἶχομεν διανύσει ἤδη μακρὰν ὁδὸν, ἡ δὲ γύμνασις αὕτη ἤνοιξε τὴν ὄρεξίν μου, μεταβληθεῖσαν μετ' οὐ πολὺ εἰς φοβερὰν πειναν.

«Τί τρώγουσιν οἱ ἐλεύθεροι σκύλοι τοῦ δρόμου;» ἠρώτησα τὸν φίλον μου μανδρόσκυλον, ὅστις μ' ἀπεκρίθη μετὰ λακωνικῆς συντομίας: «Ὅ, τι εὕρωσιν.» Ἡ ἀπάντησις αὕτη μοι ἐφάνη σιθύλλιος διότι καίτοι ἀναμάτως ἀναζητῶν οὐδὲν ἠδυνάμην νὰ εὕρω, μέχρις οὗ διήλυθον ἐμπροσθεν μεγαλοπρεποῦς ἐστικτορίου, ὅπου εἶδον λαμπρὰ τεμάχια κρέατος ἐπὶ μαρμαρίνης τραπέζης. Νομίσαμεν ὅτι τοιαῦτα ἐνόμι εὐρήματα ὁ διδάσκαλός μου ἀνέβη ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἔλαβον διὰ τῶν ὀδόντων ὀρεκτικὸν τεμῆμα βοείου μηροῦ, ὅτε δραμῶν ὁ ὑπὲρ τῆς τοῦ καταστήματος, ἀπαίσιος ἄνθρωπος φέρων λευκὴν ἐμπροσθέλλαν, ἐφιλοδώρησε τὴν βράχιν μου διὰ τοιαύτης πληγῆς βοπάλου, ὥστε ἀφείψην λείαν ἀπεσύρθη ὀλολύζων.

«Πολὺ ἀπελέκητος πρέπει νὰ ἦσαι,» μοι εἶπεν ὁ διδάσκαλός μου, «ἂν ἀκόμη δὲν γνωρίζεις ὅτι τὰ ἐπὶ τῶν τραπέζων κρέατα παρατίθενται εἰς μόνην τὴν ὄρασιν τῶν σκύλων, τὰ δὲ προωρισμένα εἰς τοὺς ὀδόντας αὐτῶν πρέπει ν' ἀναζητῶσιν ἐν μέσω τοῦ βορβόρου.»

Ὅτε ἤκουσα τοῦτο ἡ ἐκπληξίς μου ὑπῆρξεν ἐτι μεγαλειότερα τοῦ πόνου τῆς βράχεως· καθότι δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω πρὸς τίνα σκοπὸν ἐξετίθετο οὕτω τὸ ἐλκυστικὸν ἐκεῖνο κρέας εἰς τὴν ὄρασιν τῶν σκύλων τοῦ δρόμου ἀφοῦ δὲν ἦτο δι' αὐτοῦ. Τοῦτο μ' ἐφάνη ἀδικαιολόγητος σκληρότης καὶ ἀδικία.

Ἐρ' ὅσον ἐπροχώρει ἡ ἡμέρα συνήξανον καὶ τὰ βάσανα τοῦ κενοῦ μου στομάχου, οὐ τὰς ὠρυγὰς δὲν ἤρκει νὰ κατασιγάσῃ τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ, ὅπερ εὕρισκον τόσον νόστιμον τὴν πρωίαν. Ἀνεσκαπτον λοιπὸν πάντα σωρὸν βορβόρου μετ' αὐξοσύνης ἀνυπομονησίας, μέχρις οὗ ὁ σύντροφός μου μὲ εἰδοποίησεν ὅτι ἔπρεπε νὰ περιμένω μέχρι τῆς νυκτός, ὅτε ῥίπτονται τὰ περικαθάρματα πρὸ τῆς θύρας τῶν οἰκιῶν. Τὸ κατ' ἐμὲ ἠπύρου θεωρῶν τὸ ἀπαθὲς ὕψος μεθ' οὗ ὁ χαλκέντερος ἐκεῖνος φιλόσοφος μὲ συνεβούλευε νὰ περιμένω τὴν ἔλευσιν τῆς νυκτός, ἐνῷ ἡ μόνη ἰδέα τῆς τοιαύτης προσδοκίας ἐθέριζε τὰ σπλάγχνα μου ἀνηλεῶς. Ἄλλ' αἴφνης εἶδον τὸν σύντροφόν μου καταλαμβανόμενον ὑπὸ σπασμοειδοῦς τρόμου, συστέλλοντα τὰ μέλη καὶ τὴν οὐρὰν καὶ νεύοντά μοι νὰ τὸν ἀκολουθήσω ὑπὸ πυλῶνα οἰκίας ὅπου εἶχε καταφύγει. Ὅτε μετ' ὀλίγον συνήλθεν εἰς ἑαυτὸν, παρελθόντος, φαίνεται, τοῦ κινδύνου, «Εἶδες, μὲ ἠρώτησε, τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον τὸν ἐξωσμένον μακρὰ ζίφος;»

«Τὸν εἶδα, ἔπειτα;»

«Ἄν μᾶς ἔβλεπε καὶ ἐκεῖνος, ἤθελε συλλάβει καὶ ὠδηγήσει ἡμᾶς εἰς μέρος ὅπου ἀπαγορεύονται οἱ σκύλοι τοῦ δρόμου.»

«Ἀπαγορεύονται,» ἀνεφώνησα ἐμβρόντητος· «ὁ δρόμος λοιπὸν δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς; Τὸ ἰδανικὸν τοῦ σκύλου, ὁ ἐλεύθερος καὶ ἀνεξάρτητος βίος εἶναι λοιπὸν λέξις κενὴ ἐννοίας καὶ συνώνυμος νηστείας καὶ κρεμᾶλας!»

Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν ἡ νύξ κάθυγρος καὶ ψυχρὰ, καὶ μετ' αὐτῆς λεπτὴ βροχὴ, δι' ἧς ἐμάστιζεν ἡμᾶς ἀνεμὸς παγετώδης. Πόσον τότε μ' ἐφάνη ἀσχημὸς ὁ δρόμος, ὁ τοσοῦτον ὥρατος τὴν πρωΐαν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, καὶ μετὰ πόσου πόθου ἐνεθυμούμην τοὺς τέσσαρας τοίχους καὶ τὰ τρία θερμὰ σκεπάσματα τοῦ καλοῦ μου κοιτῶνος!

Ἦλθε τέλος καὶ ἡ ὥρα καθ' ἣν ἐχύθησαν τὰ περικαθάρματα πρὸ τῆς θύρας τῶν οἰκιῶν, ἀλλὰ μετ' ἐναγωνίου ἐρεύνας δὲν εὔρον εἰμὴ λιπόσαρκά τινα κόκκαλα πικρὰ ἐκ τῆς στάκτης, εἰς ἣν εἶχον κυλισθῆ. Τότε πρῶτον κατενόησα σαφῶς πόσον θρεπτικὴ τροφή εἶναι τὸ ὄπτον κρέας καὶ ὅτι ἡ σάκχαρις εἶναι γλυκεῖα. Ὁ σύντροφός μου ἀπ' ἐναντίας ἀνέσκαπτεν ἀνὰ ἕνα τοὺς σωρούς μετὰ τέχνης καὶ ἀταραξίας θαυμαστῆς, τόσον ὀλίγα ὅμως εὐρίσκων ἐν ἐκάστῳ ὥστε πρὸς συλλογὴν μετριωτάτου δείπνου ἠναγκάσθη νὰ τρέχῃ ὄλην τὴν νύκτα. Ἐν τούτοις ἡ βροχὴ ἐξηκολούθει ποτίζουσα τὴν βράχιν μου ἀπὸ δέκα ἡδὴ ὥρων, τὸ σκότος κῆχανεν, ὁ χειμᾶρρος ὠγχοῦτο καὶ ἐβουιζόμεθα εἰς τὴν λάσπην μέχρι τῆς κοιλίας· ὅτε δὲ τέλος πάντων ἀνέτειλεν ἡ ἡμέρα ὁ παιδαγωγὸς ἢ μᾶλλον ὁ σκυλαγωγὸς μου, βλέπων με τρέμοντα ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τοῦ καμάτου ἠρώτησε: «Μήπως ἐδραχύνθησ ἤδη τὸν ἐλεύθερον βίον;»

«Ναί,» ἀπεκρίθη στεναζών.

«Θέλεις νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τοῦ αὐθέντου σου;»

«Μάλιστα, ἀλλὰ πῶς νὰ εὔρω τὴν οἰκίαν;»

«Ἀκολούθει με, ἐπανέλαβεν ὁ σύντροφός μου. Ἐλπίζω ὅτι τὸ μάθημα θέλει σὲ χρησιμεύσει. Ὅτε σὲ εἶδον ἐξερχόμενον χθὲς τὸ πρῶτ' ἀμέσως ἐνόησα ὅτι χαϊδευόμενον ζῶον ὅπως ἐφαίνεσο, ἀδύνατον ἦτο νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἀγρίαν ποίησιν τοῦ ἐλευθέρου βίου. Ἀκολούθει με λοιπὸν, νὰ σοὶ δείξω τὴν οἰκίαν σου.»

Ὁ καλὸς μανδρόσκυλος ἔλεγε ταῦτα μετ' ἀκρας ἀπλοικότητος, ὅτε δ' ἐφθάσαμεν πρὸ τῆς οἰκίας μὲ ἀπεχαιρέτησεν ἀνευ τῆς ἐλαχίστης συγκινήσεως. «Ὅχι, τῷ εἶπον ἐγὼ, δὲν θέλω νὰ σε ἀφήσω. Εἰσελθε καὶ μείνε μετ' ἐμοῦ, κοιμώμενος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ στρώματος καὶ συντρώγων εἰς τὸ αὐτὸ πινάκιον. Ὁ αὐθέντης μου εἶναι καλὸς ἄνθρωπος καὶ . . .»

Ταῦτα ἀκούσας μὲ δέικοφεν ἀποτόμως λέγων· «Σιώπα, εἶσαι ἀκόμη παιδίον. Ἄν εἰσηρχό-

μην ὁ κύριός σου ἤθελε μὲ διώξει διὰ λακτισμάτων, καὶ δικαίως. Τί θέλεις νὰ κάμῃ γέροντα τυχοδιώκτην, ὅστις ἐσκόρπισε τὰς τρίχας τοῦ εἰς ὅλους τοὺς λάκκους τῶν Παρισίων; Ἄλλ' οὔτε ἐγὼ θέλω. Ἐγεννήθην εἰς τὸν δρόμον, ἐκεῖ ἐζῆσα καὶ ἐκεῖ θ' ἀποθάνω. Τετέλεσται.» Μετὰ τὸν ἀποχαιρετισμὸν ἔτρεξεν εἰς τὴν παρακειμένην πλατείαν καὶ ἠπλώθη ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου.

Ὅτε δὲ εἰσῆλθον ἐγὼ εἰς τὴν οἰκίαν ὁ μακαρίτης θεὸς σου ἔλαβε μαστίγιον καὶ μοι ἔδωσε μάθημα, τοῦ ὁποίου μόλις ἠσθάνθην τὸν πόνον, διότι ἐνῶ μὲ ἔδαιρεν ἀνελογιζόμενον ὅτι μετ' ὀλίγον ἤθελον φάγει κρέας καὶ σάκχαριν καὶ ἔπειτα ἤθελον κοιμηθῆ ἐπὶ μαλακῆς κλίνης. Ἐκτοτε αἱ ιδέαι μου ὑπέστησαν βίσιμην μεταβολὴν καὶ ἰδανικὸν τῆς εὐτυχίας ἐνόμισα πάντοτε νὰ μένω ἐντὴς τῶν τεσσάρων τοίχων θερμοῦ δωματίου, νὰ τρώγω ἐνίοτε ζύλον, ἀλλὰ κρέας καὶ ζάχαριν καθ' ἡμέραν.

E. P.

Ο ΓΑΡΙΒΑΛΔΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΝΙΟΝ

Ἀποσπῶμεν τὸ ἐπόμενον συγκινητικώτατον ἀνέκδοτον ἐκ τῆς ἀρτίως ἐκδοθείσης ὑπὸ τοῦ ἰταλοῦ στρατηγοῦ Βορδόνε βιογραφίας τοῦ Γαριβάλδης.

«Ἐσπέραν τινὰ τοῦ 1861 ἐν ᾧ διεσκέδαζεν ὁ Γαριβάλδης παίζων τὴν σφαῖραν ἐν τῇ πρὸ τῆς οἰκίας του μικρᾶ πλατείᾳ μετὰ τινων φίλων του στρατιωτικῶν, εἶδεν ἐπανερχόμενον τὸν ποιμένα του μετὰ τῶν προβάτων. Ὁ γηραιὸς στρατηγὸς εἰςευρεν ὅλα τοῦ ποιμνίου του τὰ πρόβατα καὶ ἕκαστον αὐτῶν εἶχεν ὀνομάσει δι' ἰδίου ὀνόματος. Ἐν ᾧ λοιπὸν παρετήρει αὐτὰ εἰσερχόμενα εἰς τὴν στάβλιν, εἶδεν ὅτι μία τῶν ἀμνάδων εἶχε γεννήσει, ἀλλὰ τὸν ἀμνὸν δὲν τὸν ἔβλεπεν ἀκολουθοῦντα τὴν μητέρα του· ὅθεν καλέσας τὸν ποιμένα τὸν ἠρώτησε τί συνέβη, ἐκεῖνος δ' ἀπεκρίθη ὅτι ὁ ἀμνὸς ἀπεπλανήθη, μᾶτ' ἐν τῷ ἀνεζήτησε πολλὴν ὥραν, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ τον ἀνεύρη.

«— ὦ, τὸ καυμὲνο τὸ ἀρνάκι, εἶπεν ὁ στρατηγός. Καὶ θά το φάγουν τὰ θηρία. Κύριοί μου, προσέθηκ' ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς φίλους του, ἄς ἀνάψωμεν ἐν σιγάρῳ καὶ ἄς τρέξωμεν νὰ το ἀναζητήσωμεν· τόσοι ἄνθρωποι βεβαίως θά το ἀνεύρωμεν.

Ἡ νύξ ἐπλησίαζε καὶ τοιοῦτος περίπατος μετὰ τοῦ σωροῦ τῶν ἀμόρφων γρανιτικῶν ὀγκῶν τῶν ἀνευ τινὸς ἀτραποῦ, ἐξ ὧν σύγκειται ἡ νῆσος Καπρέρα, θά ἦτο πρᾶγμα κινδυνώδες ἐάν ἐπορεύοντο ἀνευ φώτων. Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν οἱ πάλαι ἀξιωματικοὶ οἱ ἀνδραγαθήσαντες ἐν Ῥιογράντῳ, Μοντεβιδέῳ, Ῥώμῃ, Βαρῆζῃ, Καλαταφίμῃ καὶ Βολτοῦρῳ ἀκολουθοῦντες τὸν στρατῶν γόν τινος εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπολεσθέντος ἀρνίου.

Μᾶτ' ἐν τῷ ἀνεζήτησαν πολλὴν ὥραν, μᾶτ' ἐν

γηραιὸς στρατηγὸς ἐμιμῆτο διὰ τῆς φωνῆς τοῦ τὸ βέλασμα τῆς μητρὸς ἀμνάδος. Οὐδέμια ἀπόκρισις. Τοῦτο δὲ διήρκεσε μίαν ὄλην ὥραν. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο πλέον σκοτεινὰ καὶ δὲν ἔβλεπον, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκδρομῆς εἶπεν εἰς τοὺς φίλους του·

«— Ἵπομονή, ἄς ἐπανέλθωμεν, θά το ἐφάγην τὸ καυμὲνον.

Καὶ ἐπανῆλθον.

Ἄλλὰ τὴν ἐπιούσαν ὁ φίλος ὁ συνήθως εἰσερχόμενος εἰς τὸν θάλαμον τοῦ στρατηγοῦ τὴν τετάρτην ὥραν τῆς πρωΐας, πρὶν ἤδη ἐξημερώσῃ, ἐθαύμασεν ἰδὼν ὅτι ὁ Γαριβάλδης ἐκοιμᾶτο ἐπιπνον βαθύτατον. Παρευθὺς δὲ ἀπεχώρησεν ἀθροῦθως καὶ κατελθὼν εἰς τὴν πλατείαν ἐκάπνιζε σιγάρῳ ἐκ τῶν μακρῶν ἐκείνων τῆς Νικαίας, ἅτινα ὁ στρατηγὸς προτίμα παντὸς ἄλλου εἶδους. Μετὰ ἡμίσειαν δὲ ὥραν ἀναβάνει, ἀλλὰ ὁ στρατηγὸς διετέλει ἐπι κοιμώμενος. Ἦτο δὲ πολλῆς ἀπορίας ἄξιον τὸ πρᾶγμα, διότι ὁ Γαριβάλδης καὶ ἐν Καπρέρᾳ ἄς ἐν τῷ στρατοπέδῳ, πρῶτος πάντων ἐξηγεῖτο τῆς κλίνης. Ἀνάπτει λοιπὸν καὶ ἄλλο σιγάρῳ καὶ ἀποφασίζει νὰ ἀναμείνῃ ἡμίσειαν ἐπι ὥραν.

Ἄλλὰ ὁ ὕπνος παρατείνεται καὶ βεβαίως δὲν εἶνε καλὸν σημεῖον. Ὁ φίλος φοβούμενος μὴ ἐπαθε τίποτε ὁ γηραιὸς στρατιώτης, κάμνει ἰπίτηδες κρότον. Παρευθὺς δὲ ὁ κοιμώμενος ἀναπηδᾷ ἀπὸ τῆς κλίνης καὶ ἡ πρώτη του ἐρώτησις ἦτο·

«— Τί, μήπως ἐξύπνησαν οἱ ἄλλοι;

«— Ὅχι, στρατηγέ, ἐγὼ μόνος.

«— Καλὰ,» εἶπε μετὰ σπουδῆς ὁ Γαριβάλδης, χώνων τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸ σκέπασμά του καὶ ἐξάγων νεογέννητον ἀρνίον—τρέξε το εὐθὺς εἰς τὴν μητέρα του, ἡ ὁποία θά εἶνε εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν.

Ἐφαίνετο δὲ ὡς ἐντρεπόμενος διὰ τὴν πρᾶξιν του ταύτην, καὶ ἤθελε νὰ μὴ το μάθῃ ψυχὴ ἐκ τῶν περὶ αὐτόν.

Ἐπὶ δὲ τοῦ νυκτερινοῦ τραπέζιου του ὑπῆρχε μικρὸν πινάκιον, ἐν ᾧ ἐσώζοντο ἐπι σταγόνες τινὲς γάλακτος.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος ὅστις ἴνα κυριεύσῃ τὴν Βίβλαν Κορσίνην, προέπεμψεν εἰς τὸν Ἄδην μυριάδας στρατιωτῶν, καὶ ὅστις ἐν ἐκαστῷ μάχαις ἀραιῶς ἐκινδύνευσε καὶ τὴν ζωὴν του καὶ τὴν τῶν ἐθελοντῶν του, δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑπομείνῃ ἀναλογιζόμενος τὸν κίνδυνον τοῦ ἀποπλανηθέντος ζώου. Περιμείνας ἕως οὗ πάντες οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκοιμήθησαν, ἐξῆλθε μόνος καὶ ἀψοφητὴ, καὶ μετὰ πολλὰς ἐρεύνας ἀνεῦρε τὸ ἀρνίον καταβεβλημένον ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ σχεδὸν νεκρὸν, καὶ παραλαβὼν αὐτὸ ἐπανῆλθε σπεύδων εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἐκοιμήθη μόνον ἀφ' οὗ τὸ ἐπίπτισε γάλα καὶ τὸ ἐθέρμανεν ὑπὸ τὸ ἰδίον του σκέπασμα.»

ΟΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΙ ΚΑΙ ΗΕΡΓΑΣΙΑ

Ἐκαστος τῶν Σουλτάνων ὀφείλει νὰ διδασθῇ παιδιόθεν καὶ νὰ γνωρίζῃ μίαν τινὰ τέχνην, ὅπως ἐπαρκῆ διὰ τῶν κόπων τῶν χειρῶν αὐτοῦ πρὸς διατροφήν του, κατὰ μίμησιν, λέγουσιν οἱ Ὀθωμανοὶ, τοῦ Νῶε, ὅστις ἦν τέκτων, τοῦ Ἀβραάμ, ὅστις ἦτον ὑφάντης, τοῦ Δαβὶδ, ὅστις ἦν θωρακοποιὸς, καὶ τοῦ Σολομῶντος, ὅστις ἦτον ψιαθοπλόκος. Ἐπομένως, οἱ μὲν αὐτῶν μανθάνουσι νὰ κατασκευάζωσι τόξα καὶ βέλη, ἄλλοι κιβώτια, ἄλλοι κεντοῦσιν ἐπὶ δερμάτων διὰ χροσσοῦ σύρματος. Μουσταφᾶς ὁ Γ' ἦτο βιβλιοδέτης, ἐφ' ἡμῶν δὲ ὁ Σουλτάν Μαχμουδὸς καλλιγράφος, μέγα παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς προτέρημα· πρὸ αὐτοῦ δὲ ὁ Σουλτάν-Σελῆμ ἐξυλοῦργει καὶ ἐτόρνευεν ἐξαισιῶς· διὰ μίαν δὲ ὀδοντογλυφίδα, τὴν ὁποίαν εἶχε στείλει δῶρον τῷ ἡγεμονεῖοντι τότε τῆς Βλαχίας Κωνσταντίνῳ τῷ Ὑψηλάντῃ, ἔλαβε δῶρον ὁ κομιστής, ἀξιωματικὸς τοῦ Σεραγίου, 40,000 φράγκων. Διηγούνται δὲ περὶ Σουλτάν-Μεχμέδ τοῦ Δ', ὅτι, ἀσχολούμενος ἀδιακόπως εἰς τὸ κυνήγιον, ἐπέσυρέ ποτε καθ' ἑαυτοῦ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Μουφτῆ, ὅστις ἐνόμισε καθήκον του νὰ ὑπομνήσῃ εὐσεβᾶστως τῷ Μονάρχῃ, ὅτι, κατὰ τὸν ἱερὸν Νόμον καὶ τὸ παράδειγμα τῶν ἐνδόξων προγόνων του καὶ αὐτοῦ τοῦ Προφήτου, ὄφειλε νὰ ἐργάζηται ὡς ὁ ἐλάχιστος τῶν ὑπηκόων του. Τῷ ἀνέφερε δὲ καὶ τοὺς Σουλτάνους Ἡθραῆμ καὶ Μουράδ, ὧν ὁ μὲν κατεσκευάζεν ὀδοντογλυφίδας, ὁ δὲ ἔλκυστῆρας τόξων, καὶ τὰ ἔστειλλον τοῖς Πασσάδαϊς, οἵτινες τὰ ἐπλήρωναν ἀκριβώτατα. Ὁ δὲ Σουλτάνος, τότε μὲν ἐσιώπησε· θηρεύσας δὲ αὐθημερὸν λαγῶν, τὸν ἔστειλε τῷ Μουφτῇ, καὶ ἐμήνησεν αὐτῷ, ὅτι, κατὰ τὴν συμβουλὴν του, ἔγεινε κυνηγός· νὰ μετρήσῃ λοιπὸν ἀμέσως εἰς τὸν κομιστὴν τοῦ προϊόντος τούτου τῶν κόπων του εἴκοσι πούγγια ὡς φιλοδώρημα, ἐκτὸς τῶν ἐξήκοντα, τὰ ὁποῖα ἄξιζεν ὁ λαγῶς.

Σ. Δ. Β.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΣΤΑΘΕΝ ΕΝ Τῇ ΕΛΕΥΘΕΡΑ

Ἐλλάδι τυπογραφ. καὶ ἡ πρώτη ἐκδοθεῖσα ἔφημερίς· Κατὰ τὴν ἐλελυθεῖσαν καταστροφήν τῶν Κυδωνιῶν, τῇ 3 Ἰουνίου 1821, συγκαταστράφη καὶ τὸ ἐκεῖ τυπογραφεῖον, ὃ δὲ διευθυντὴς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος Τόμπρας διεσώθη εἰς Ψαρά, ὅπου εὔρε καὶ τὸν ἐργάτην τοῦ τυπογραφείου Νικολαΐδην.

Τῇ 8 Ἰουνίου 1821 ἀφίκετο εἰς Ἵδραν ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης, ὅστις διεκοίνωσε πρὸς τὸν ναύαρχον Ἰακωβάκην Τομπάζην ὅτι σὺν τοῖς ἄλλοις ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τυπογραφεῖον. Ἐπρῶτα

1. Κατ' ἀρχαίαν συνήθειαν ὅλοι οἱ πρίγκηπες τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Πρωσίας μανθάνουσι μίαν τινὰ τέχνην. Ὁ πρίγκηψ Φρεδερίκος Γουλιέλμος, ὁ δεξιοθεὶς ἐν τῷ τελευταίῳ γαλλογερμανικῷ πολέμῳ, εἰδιόκηθη τὴν τέχνην τοῦ στοιχειοθέτου εἰς τὸ ἐν Βερολίῳ τυπογραφεῖον τοῦ κ. Ἀνελ. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ οἱ βασιλεῖς εἰδιόσκοντο τέχνην τινὰ· Λουδοβίκος ὁ Γ' ἦτο ἐπιτηδεύτατος κλειθροποιός.

Σ. τ. Ἐστίας.

δ' αὐτὸν ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ εὐρεθῆ τις εἰδήμων τῆς τέχνης εἰς ὃν ν' ἀναθέσθῃ τὴν διεύθυνσιν· ὁ δὲ Τομπάζης ἠξέσῳρον ὅτι ὁ Τόμπρας εὐρίσκειτο εἰς Ἄρα ἀπέστειλε πλοῖον καὶ παρέλαβεν αὐτὸν μετὰ τοῦ βοηθοῦ του· Ἀφίχθη δ' ὁ Τόμπρας εἰς Ἰδραν, εἶτα μετέβη εἰς Καλάμας καὶ συνέστησεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐντός τινος τζαμίου τὸ τυπογραφεῖον ὑπερ ὀνομάσθη Ἐθνικόν. Ἐν αὐτῷ δὲ μετετυπώθησαν τῇ 30 Ἰουλίου οἱ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἰψηλάντου πρότερον ἐν Ἰασιῶ ἐκδοθέντες *Στρατιωτικοὶ Νόμοι*. Ἐν τῷ τυπογραφεῖω τούτῳ, τῷ πρώτῳ συσταθέντι ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι, ἐτυποῦντο αἱ προκηρύξεις καὶ τὰ διάφορα ἔγγραφα τῆς διοικήσεως, ἐν αὐτῷ δ' ἐξετυπώθησαν καὶ ἐν ἡ δύο φύλλα τῆς πρώτης ἐντύπου ἑλληνικῆς ἐφημερίδος *Σάλπιγξ Ἑλληνική*, τῆς ὑπὸ Θεοκλήτου Φαρμακίδου συντακσομένης. Διεκόπη δὲ ἡ ἐκδοσις τῆς ἐφημερίδος διότι ὁ Φαρμακίδης δὲν ἐνέδωκεν εἰς τὸ δεσποτικὸν μέτρον τῆς προεξετάσεως, εἰς ὃ ἤθελε νὰ τὸν ὑποβάλλῃ ὁ Ἰψηλάντης. Τὸ πρῶτον φύλλον τῆς ἐφημερίδος ταύτης σώζεται εὐτυχῶς ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Βουλῆς, εἶναι δὲ μικροῦ σχήματος 4ου. Ἡ πρώτη σελὶς εἶναι τετυπωμένη ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς προμετώπιον βιβλίου, φέρει δὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Σάλπιγξ Ἑλληνική. Περίοδος Α'. Ἐν Καλαμάτα, ἔτει ἁ τῆς ἐλευθερίας (αἰωνά'.)» Ἐν τῇ ὀπισθεν δὲ τῆς προμετωπίδος σελίδι ὑπάρχει ἡ ἀνακρίσις περὶ ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος καὶ ἐν τῇ τρίτῃ σελίδι ἀρχεται ἡ ἐφημερίς, ἥτις ἐν κεφαλίδι ἔχει τετράγωνον ἐπιμήκη ξυλογραφίαν, ἐν ἧ παρίσταται ἄγγελος ἐπὶ νεφελῶν ἱπτάμενος καὶ σαλπίζων, καὶ τὴν ἐπιγραφὴν «Σάλπιγξ Ἑλληνική. Ἔτος ἁ, Αὐγούστου 1.»

ΠΑΥΛΟΣ ΛΑΜΠΡΟΣ.

Ο ΔΙΑΚΟΝΙΑΡΗΣ

Λυπηρὸ νὰ ἰδῆς ἐμπρός σου
 Ἐνα γέροντ' ἀσπρομάλλη
 Νὰ ζητᾷ τὸν ὀβολόν σου,
 Καί, μὲ ξέσκεπο κεφάλι,
 Νὰ σοῦ λέγῃ ποῦ πεινᾷ!

Πόσοι, πόσοι ποῦ ἠμποροῦνε
 Νὰ τοῦ δώσουνε βοήθεια,
 Μ' ἕνα φεῦγα τοῦ ἀπαντοῦνε
 Κι' ὁ φτωχὸς τὰ μαδρα στήθια
 Κρυφοδέρνει, καὶ σιωπᾷ.

Ποῖος ἰδῶθε τὸν πειράζει,
 Ποῖος ἐκείθε τὸν βαριέται;
 Κι' ὁ φτωχὸς, π' ἀναστενάζει
 Ἐντροπισσμένος, καταριέται
 Τὴν πολυπαθὴ ζωὴ.

Ἄλλ' ὁ πλοῦσιος δὲν εἰξέρει
 Τῇ ἔντροπῃ π' ἀκολουθεῖ
 Τὸ τρεμάμενο τὸ χέρι
 Τοῦ καυμένου, ποῦ ζητᾷε
 Μὲς τὸν δρόμον τὸ ψωμί!

Ἄ! ποῖος ἔξερει, ὁ πεινασμένος
 Μὴν ἐσαθῆ ἴς τὸν καιρὸ του
 Ἐνέμας καλοβρεμμένος,
 Καὶ μὴν ἔσπερνε τὸ βίβ του
 Γιὰ τοὺς φίλους μία φορᾷ!

Δυστυχὴς! μαθαίνει τώρα
 Ποῦ ὁ φτωχὸς δὲν ἔχει φίλον
 Καί, πολλὰς φορὰς τὴν ὥρα,

Τοῦ καλότυχου τὸν σκόλον
 Νὰ ζηλεύῃ κατανατῆ!
 Εἰς τὸν δρόμον ποῦ διαβαίνει,
 Καί ἴς τὴ θύρα ποῦ κτυπάει,
 Πάντα κᾄποια περιμένει
 Προσβολή, νὰ τοῦ περνᾷ
 Τὴν ταλαιπωρὴν ψυχῇ.

Καὶ γομνός, μὲ καταφρόνια
 Λαχταρώντας εἰς τὸ κρῦον,
 Σέρονε τ' ἄχαρὰ τὰ χρόνια,
 Ἐνα βλέπωντας σημεῖον
 Πάντα ἐμπρός του... τὸ ψωμί!

Ἄ! χαρὰ τοῦ ἴς ὅποιον ἔχει
 Δυὸ ψωμιὰ καὶ δίνει τόνα!
 Θέλ' ἡ Δέσποινα τὸν βρέχει
 Ἐ τοῦ θανάτου τὸν ἀγῶνα
 Μὲ τὸ δάκρυ τοῦ φτωχοῦ.

Τὴν καλύθη καὶ τὸν ὀρόνον
 Πῶς ἡ τύχη πέρνει, δίνει,
 Δὲν εἰξέρει ἔξερῳ μόνο,
 Ἢ ὅποιος κάνει ἐλεημοσύνη
 Φίλος εἶναι τοῦ Θεοῦ.

Ἐν Κερκίρα.

Γ. ΜΑΡΤΙΝΕΑΡΕ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Ὁ βίος ἡμῶν εἶνε τοιοῦτος ὥστε ἡ μὴν ἀπουσία ἐπικειμένων φοβερῶν δυστυχημάτων πρέπει νὰ λογίζεται ὡς μέγα εὐτύχημα.

* * Ὁ ἀληθὴς ἰατρός εἶνε εὐφύης ἀνθρώπος, ὀλίγην ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὰ ἰατρικὰ του καὶ πολλὴν εἰς τὸ πνεῦμά του.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Μέσα δ' αὖν ἐπιτυγχάνεται τὸ ὑγιεινὸν τῶν οἰκημάτων.

Β'. Τρόπος θερμάνσεως.—Ἡ καύσιμος ὕλη, ἡ προωρισμένη πρὸς θερμάνσιν ἢ ἔψησιν φαγητῶν, μόνον εἰς τὰς ἐστίαις τῶν μαγειρείων, καὶ θερμάστρας ἢ τὰς ἐστίαις, ἅτινα ἔχουσιν ἀμεσοκοινωνίαν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος, δέον νὰ καίηται, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι αὕτη δὲν καπνίζει. Τὸ κῶν, ἡ ἀνθρακία, καὶ τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἀνθράκων ἅτινα δὲν καπνίζουνσιν, οὐκ ὀρθῶς παρὰ πολλῶν θεωροῦνται ὡς δυνάμενα ἀτιμωρητῆ νὰ καῶσιν ἐν μέσῳ κατοικουμένου δωματίου. Τοῦτο εἶνε μία τῶν βλαβερωτάτων προλήψεων, διότι καθ' ἑκάστην ἐπιφέρει δεινότατα ἀποτελέσματα, ἔστι δ' ὅτε καὶ θανάτου αἰτία γίνεταί. Ὅθεν ἡ χρῆσις τῶν πυραύλων (μαγκαλιῶν), τῶν φορητῶν ἐστιῶν καὶ τῶν παντοειδῶν θερμαγωγῶν, ἅτινα δὲν ἔχουσιν ἀγωγὸν φέροντα πρὸς τὰ ἔξω, πρέπει νὰ ἐκλείψῃ. Τὰ κκτὰ τὴν καύσιν τῶν μέσων τούτων τῆς θερμάνσεως ἀναπτυχθέντα ἀέρια, τὰ διαχεόμενα ἀνὰ τὴν οἰκίαν, εἶνε πολὺ τοῦ καπνοῦ τῶν ξύλων βλαβερώτερα. Ὁμοίως πρέπει νὰ καταπολεμηθῇ ἡ κινδυνώδης συνήθεια τοῦ νὰ στρέφεται ἐντελῶς ἡ κλεῖς τῶν θερμαστρῶν, ἢ ἡ τῶν ἐστιῶν ἐσωτερικὴ ἐπιρρακτις (trappi), ὅταν αὗται περιέχουσιν ἔτι ἀνθρακίαν ἀνημμένην, διότι αὕτη εἶνε ἡ συνηθεστέρα αἰτία τῶν ἀσφυξιών. Διατηρεῖται, εἶνε ἀληθὴς, διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ θερμότης ἐν τοῖς δωματίοις, ἀλλὰ διατηρεῖται πρὸς βλάβην τῆς ὑγείας καὶ ἐνίοτε τῆς ζωῆς.

ΑΘΗΝΑΙΣ.—ΤΥΠΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΙΑΣ. ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 11.